

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН**

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

**по дисциплине
«ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК»
для неязыковых специальностей вузов**

(по специальностям бакалавриата)

Объем 6 кредитов

Алматы 2016

Предисловие

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Казахским университетом международных отношений и мировых языков им. Абылай хана

2 РЕЦЕНЗЕНТЫ: Ахметова С.К., д.ф.н., профессор КазНТУ им.Сатпаева, Кузнецова Т.Д., к.п.н., профессор, КазУМОиМЯ им Абылай хана

3 УТВЕРЖДЕНА И ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ протокольным решением РУМС МОН РК № 11 от 30.06.2016 года

4 Типовая учебная программа разработана в соответствии с Типовым учебным планом специальностей бакалавриата утвержденным МОН РК от 05.07.2016 года

5 РАССМОТРЕНА на заседании Республиканского Учебно-методического совета от «04» июля 2016 года. Протокол № 11

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Настоящая типовая учебная программа, как составная часть «Государственных стандартов высшего образования Республики Казахстан», предназначена для обеспечения подготовки по дисциплине «**Иностранный язык**» как одной из обязательных дисциплин общеобразовательного цикла.

Интенсивно развивающиеся в последнее десятилетие интеграционные процессы, рост профессиональных и академических обменов, углубление международного сотрудничества стимулировали поступательное развитие иноязычного образования. В этих условиях иностранный язык приобретает статус действенного инструмента формирования интеллектуального потенциала общества, который становится на современном историческом этапе одним из главных ресурсов развития нового государства.

Предлагаемая типовая программа является результатом адаптации международной модели иноязычного образования применительно к национальным условиям Республики Казахстан определяя, таким образом, следующую стратегию и тактику обучения:

- компетентностная базируемость языкового образования и ее оценки по качеству конечного результата;
- коммуникативно-функциональная направленность;
- уровневая ранжированность предметного содержания и конечных показателей по выделенным стандартизированным типовым уровням обученности и владения языком;
- представленность предметного содержания в виде когнитивно-лингвокультурологических комплексов, состоящих из сфер, тем, субтем и типовых ситуаций общения;
- разработанность критериально-параметровой шкалы измерения языковой компетенции и введения на ее основе единого контрольно-оценочного механизма владения языком, проявляющихся в новом **конечном результате** – формировании межкультурной компетенции как способности к межкультурной коммуникации у личности, определяемого как **субъект межкультурной коммуникации**.

Универсальным научно-теоретическим базисом формирования субъекта межкультурной коммуникации является впервые разработанная в отечественной методической науке «**Когнитивно-лингвокультурологическая методология и теория иноязычного и полиязычного образования**» (С.С.Кунанбаева).

Когнитивно-лингвокультурологическая методология как универсальная концептуальная основа современной теории иноязычного и полиязычного образования обеспечивает новационный подход к моделированию языкового образовательного процесса, к созданию отечественных международно-адаптивных уровневых моделей языкового образования в условиях триязычия, и существенно меняет практику организации образовательного процесса.

Программа содержит следующие разделы:

1. Цели и задачи дисциплины
2. Структура курса
3. Предметное содержание курса по уровням
4. Учебные часы
5. Форма обучения
6. Критериально-параметровая шкала измерения языковых компетенций
7. Требования к владению языковыми средствами
8. Рекомендуемая учебная литература.

На основе предлагаемой Программы кафедры иностранных языков вузов смогут разработать рабочие учебные программы, УМКД и учебные пособия, учитывающие особенности языковой подготовки специалистов в конкретном учебном заведении.

1. Цели и задачи дисциплины «Иностранный язык» цикла ООД

Основной *целью* курса является *формирование межкультурно-коммуникативной компетенции* студентов в процессе иноязычного образования на достаточном уровне (A2), уровне базовой достаточности (B1), базовой стандартности (B2). В зависимости от уровня подготовки студента на момент поступления он может достичь уровня C1, если языковой уровень обучающегося на старте выше уровня B1.

Структура *межкультурно-коммуникативной компетенции* отражает характер образовательной компетенции и представляет собой *сложное личностное образование, включающее знания о родной и иной культуре, умения и навыки практического применения своих знаний, а также совокупность качеств личности, способствующих реализации этих знаний, умений и навыков, и, наконец, практический опыт их использования в ходе взаимодействия с представителями иной культуры*. Межкультурно-коммуникативная компетенция является образовательной компетенцией при изучении иностранного языка и иноязычной культуры, при этом объектом реальной действительности при формировании межкультурно-коммуникативной компетенции является *процесс общения представителей различных культур*.

Состав межкультурной компетенции определяется набором следующих компетенций:

- *лингво-культурологической*, формирующей у обучаемого первичной «концептуальной картины мира» на базе своей культуры, как лингвокультурное отражение национального языкового сознания и менталитета;

- *социо-культурологической*, формирующей у обучаемого «вторичного когнитивного сознания» как концепта и образа мира другого лингвосоциума и формирования в его когнитивной системе «вторичных конструкций - знаний», соотносящихся со знаниями о мире и языком «инофона». Данный вид субкомпетенции формируется как «новое» на базе «данного» – культуры и

«языкового сознания» на базе своей культуры и языка;

- *когнитивной*, обеспечивающей формирование языка как неотъемлемой части процесса познания и формирование мышления.

Сформированность когнитивной субкомпетенции проявляется в когнитивных структурах как ментальных образованиях, посредством которых человек воспринимает окружающий мир и взаимодействует с ним как обобщенный носитель естественного языка, отражая коллективное сознание, обусловленное социальным менталитетом социальных категорий общества;

- *коммуникативной*, трактуемой как способность и готовность обучающегося реализовать коммуникативные намерения;

профессионально-ориентирующей, интерпретирующейся как профессиональное владение ИЯ во всех аспектах речевой и коммуникативной деятельности, которое напрямую связано с технологией будущей профессиональной деятельности;

контентно-профессиональной, трактующейся как овладение новыми когнитивными лингвокультурологическими комплексами, отражающими предметное содержание исходного текста для языка перевода (проблема, общая фоновая информация по предмету, ситуация, вызвавшая обсуждение, предполагаемые решения);

профессионально-специализирующей. рассматривающейся как способность и умения осуществлять свободное профессиональное общение по широкому кругу профессионально-значимых проблем.

Поставленная цель достигается путем решения задач каждого уровня овладения иностранным языком, отраженных в дескрипторах достигаемого уровня, реализуемых в моделируемых формах речи и типах коммуникаций.

2. Структура курса

Согласно ТУПл специальностей вузовского образования на изучение дисциплины «Иностранный язык» в общеобразовательном блоке выделяется **6 кредитов**. В рамках данного объема происходит освоение вышеназванных уровней в соответствии с **Общеввропейской шкалой уровней владения иностранными языками**.

В рамках данного объема происходит освоение вышеназванных уровней в соответствии с **адаптированной национальной уровневой моделью обучения языкам триединства**, в соответствии с которой обучение иностранным языкам ранжируется по следующим уровням:

1. Минимально-достаточный уровень, (I национальный стандартный – **I-НС**) соответствующий уровням A1, A2 **Общеввропейской шкалы компетенций (ОЕК)**;

2. Уровень базовой достаточности (II национальный стандартный – **II-НС**), соответствующий уровню B1 **ОЕК**;

3. Уровень базовой стандартности (III национальный стандартный – **III-НС**), соответствующий уровню B2 **ОЕК**;

3. Предметное содержание курса по уровням

Предметное содержание каждого уровня организуется в новые когнитивно-лингвокультурологические комплексы (КЛК), компонентный состав которых включает:

- коммуникативную сферу, отражающую содержание этого уровня обучения;

- набор речевых тем и субтем общения, реализующих эту сферу;

- типичные ситуации общения.

Минимально-достаточный уровень А1 осваивается по индивидуальному графику обучения (факультативное обучение).

На минимально-достаточном уровне А1 реализуются следующие КЛК:

1. Социально – бытовая сфера общения представлена следующими темами:

«Первые контакты», «Приветствие», раскрывающаяся в **субтемах:** «Знакомство»; «Профессия»; «Биография»; **реализуемые в типовых ситуациях:**

1. Знакомство с сокурсниками:

Первый день в университете. Студенту/студентке предлагается заполнить регистрационную карточку, в которой следует указать личные данные.

2. Представление гостей на дне рождения.

3. Заполнить формуляр при записи в библиотеку университета.

4. Представление своего резюме.

2. «Семья», раскрывающаяся в **субтемах:** «Состав семьи»; «Родственные связи»; «Повседневная жизнь семьи»; «Семейные отношения между поколениями»; «Род занятий родственников»; **реализуемые в типовых ситуациях:**

1. Расскажите о семье, расспросите о семье партнера, о родственных связях и отношениях.

2. Покажите семейный альбом гостю. Расскажите, кто в семье работает, а кто – учится в других занятиях. Нарисуйте семейное древо, сообщите о том, что на нем отражено.

3. Описать семью известной личности (подруги, соседей).

3. Дом, квартира», раскрывающаяся в **субтемах:** «Местожителство»; «Меблировка квартиры»; «Новоселье»; **реализуемые в типовых ситуациях:**

1. Расскажи собеседнику о своем доме, квартире.

2. Расспроси партнера, какую квартиру он хочет снять в аренду. Опиши понравившуюся ему квартиру.

3. Помечтать, какую мебель и бытовую технику Вы хотели бы иметь в своей квартире?

4. Вы собираетесь переехать в новый дом. Посоветуйтесь с дизайнером, как лучше меблировать свой дом (свою квартиру), что куда поместить?

5. Вы празднуете новоселье и показываете свою новую квартиру гостям. Продумайте, как Вы скажете о намерении ее доукомплектовать.

6. В письме своему другу Вы описываете свою новую квартиру. С чего лучше начать?

7. Квартира (дом) Вашей мечты. Представьте план.

4. Еда», раскрывающаяся в **субтемах:** «Продукты питания»; «Продовольственный магазин»; «Места общественного питания»; «Студенческая столовая»; «Гастрономические традиции»; **реализуемые в типовых ситуациях:**

1. Беседа о еде, продуктах питания.

2. Рассказать о приготовлении блюд. Семейный рецепт.

3. Обсуждение меню, сделать заказ, высказать мнение.

4. Расспросить сокурсника из другой страны о национальной кухне.

5. Покупка к празднику. Диалог с продавцом в продовольственном магазине.

6. Что приготовить гостям?

7. Праздничный стол. Сервировка.

8. Составление меню на завтрак, обед и ужин в обычные дни.

9. Ваши предпочтения в еде и напитках.

5. Одежда», раскрывающаяся в **субтемах:** «Покупки»; «Супермаркеты и бутики»; **реализуемые в типовых ситуациях:**

1. Вы хотите купить желаемый товар, однако этот товар не подходит по размеру. Продавец предлагает зайти вам в другой раз.

2. Расспросить побывавшего в стране изучаемого языка друга, где можно купить там национальную одежду, сувениры.

3. Спросите продавца, есть ли у них в магазине нужный вам товар. Попросите продавца дать вам совет.

4. Расспросить в доме моделей о модной одежде. Каков современный молодежный стиль?

На достаточном уровне А2 реализуются следующие **КЛК :**

I. Социально-культурная сфера общения представлена следующими темами:

1. «Время», раскрывающаяся в **субтемах:** «Времена года»; «Рабочий день. Распорядок дня»; «Каникулы, досуг, увлечения, спорт в моей жизни», **которые реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями:** типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации:**

1. «Вы обмениваетесь мнениями о временах года. Какое время года предпочитаете вы и почему. Спросите об этом вашего партнера. Почему вам не нравятся оставшиеся времена года?»

2. «Сравните ваш распорядок дня с режимом работы вашего партнера. Что вы хотели бы изменить в своем распорядке. А ваш партнер?»

3. «Вы интересуетесь увлечениями и хобби вашего сокурсника. Партнер расспрашивает также вас об этом. У вас обнаруживаются общие интересы. Вы договариваетесь о совместном времяпровождении».

4. «Какие виды спорта вас интересуют. Занимаетесь ли вы спортом сами? Ваш партнер предпочитает другие виды спорта, но ими не занимается. Вы рекомендуете ему не быть пассивным болельщиком».

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, записка, открытка, сообщение.

2. «Карта мира», Страны изучаемых языков и Казахстан», раскрывающиеся в субтемах:

«Географическое положение, город»; «Транспорт»; «Ориентировка в городе»; «Достопримечательности одного из городов», которые реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации:**

1. «Расскажите зарубежным гостям о своей стране, о ее столице, как можно приехать в вашу страну (поездом, самолетом)».

2. «Казахстан – многонациональное государство. Составить этнографическую карту Казахстана с перечислением национальностей, населяющих Казахстан и указанием языков».

3. «Мы вместе составили этнографическую карту страны. Давайте перечислим основные столицы стран изучаемых языков и кратко охарактеризуем их».

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, схема, буклет.

3. Праздники, традиции, обычаи», раскрывающаяся в субтемах:

«Семейные обычаи и традиции празднования дня рождения и других событий в жизни человека; «Национальные праздники, их значение», «Роль традиции празднования». (Новый год, 1 Мая, день Победы и др.);

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации:**

1. «Студент приглашает приехавшего из-за рубежа друга на день рождения. Представьте другу членов своей семьи. Друг интересуется традициями и обычаями проведения этого семейного праздника».

2.«Иностранные гости на празднике Наурыз. Гости интересуются традициями и обычаями проведения этого праздника».

3. «Расспросите собеседника о традициях празднования различных событий, о национальных праздниках в его стране».

4. «Расскажите друг другу, как вы встретили Новый год».

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, открытка,

приглашение.

II. Учебно-профессиональная сфера общения» представлена следующими темами:

1. **«Профессиональные качества будущего специалиста»**, раскрывающаяся в **субтемах**: *«Учебные занятия»*; *«Рабочий день»*; *«Отношение к учебе/работе»*; *«Планы на будущее»*, которые **реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями**: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации**:

1. Беседа на тему: “Моя будущая профессия: сегодня и завтра”.
2. Обсуждение учебных предметов: «доводы за и против». «Мой любимый предмет».
3. «Беседа с зарубежными сверстниками об организации учебной работы, учебных дисциплинах, университетской жизни в двух странах: выявление сходств и различий».

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, библиография.

На уровне базовой достаточности (**B1**) реализуются следующие **КЛК**:

I. Социально-бытовая сфера общения представлена следующими темами:

1. **«Семья в современном обществе»**, **«Современная молодая семья и ее проблемы»**, раскрывающаяся в **субтемах**: *«Типы современных семей в мире»*, *«Взаимоотношение поколений в семье»*; *«Национальные традиции и обычаи вступления в брак в Казахстане и стране изучаемого языка (СИЯ)»*; *«Бюджет молодой семьи и основные статьи расхода»*, которые **реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями**: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации**:

1. *«Допустим, что в Вашей семье Ваши близкие не разделяют Ваше хобби - как вы хотели бы установить взаимопонимание»*,
2. *«При вступлении в брак молодые часто обсуждают проблему: надо ли обязательно соблюдать национальные традиции и брачные церемонии как в РК, так и в СИЯ»*;
3. *«В чем состоят главные условия устойчивости брака»*; *«Участники круглого стола обсуждают условия существования благополучной семьи с целью создания программы «Здоровье нации – здоровая семья»*.

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, приглашение, открытка, автобиография.

2. **«Современное жилище»**, раскрывающаяся в **субтемах**: *«Типы жилья*

(городской, сельский дом, квартира»; «Строительство жилья»; «Современный дизайн», которые реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- типовые ситуации:

1. «Запрашивается информация о возможности приобретения / аренды жилья на период учебы»,

2. «Вы прибыли на стажировку в зарубежный вуз. Дайте объявление об аренде квартиры»;

3. «Обсуждается вопрос, какими способами снизить негативное влияние урбанизации на человека»;

4. «Вы выстроили загородный дом. Попросите консультацию у дизайнера в отношении обустройства загородного дома».

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, объявление, план-проект, сочинение «Дом моей мечты».

II. Социо-культурная сфера общения представлена следующими темами:

1. Казахстан и страны изучаемого языка», раскрывающаяся в субтемах: «Культурно-исторический фон национальной символики в РК и СИЯ»; «Семейные традиции празднования дня рождения, рождения ребенка»; «Государственные, светские и религиозные праздники в РК и СИЯ», которые реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- типовые ситуации:

1. «В семье ваших зарубежных друзей родился ребенок. Вам интересно узнать, как это событие отмечают в стране изучаемого языка».

2. «Вы рассказываете о традициях празднования этого события в своей стране»,

3. «Ваши зарубежные сверстники на празднике Наурыз. Гости интересуются традициями и обычаями проведения этого праздника: как интереснее это им представить?».

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, план-программа проведения праздника.

2. «Отдых. Путешествие», раскрывающиеся в следующих субтемах: «Свободное время: способы его проведения»; «Приглашаем Вас в увлекательное путешествие!», которые реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- типовые ситуации:

1. *«Вы хотите посетить страну изучаемого языка. В туристическом агентстве запросите условия поездки».*

2. *«Составьте рекламный буклет для желающих посетить Казахстан».*

3. *«Составьте рекламный буклет для желающих посетить страну изучаемого языка».*

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, брошюра, эссе.

III. Учебно-профессиональная сфера общения представлена следующими темами:

«Образование. Профессии», раскрывающаяся в **субтемах**: *«Университет, выбор профессии»*; *«Моя будущая профессия»*; *«Профессиональная компетенция. Качества специалиста»*; *«Преимущества и недостатки различных профессий»*, которые **реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями**: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации**:

1. *«Ваш зарубежный знакомый хотел бы получить образование в нашем вузе. Выложите на сайт информацию о Вашем факультете. Постарайтесь убедить окружающих, что престижно получить образование в Вашем университете»;*

2. *«На семейном совете обсуждается правильность Вашего выбора профессии». «Приведите аргументы в пользу данного выбора».*

3. *Встреча с представителями избранной профессии. Обсуждаются вопросы: «Как стать настоящим профессионалом?»; «Преимущества и недостатки избранной профессии»; «Востребованность избранной профессии на рынке труда»;*

4. *«Какой режим учебной работы студентов представляется более рациональным?»;*

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, сообщение, брошюра, эссе.

На уровне базовой стандартности (B2) реализуются следующие **КЛЖ**:

I. Социально-культурная сфера общения представлена следующими темами:

1. **Здоровье и здоровый образ жизни**, раскрывающаяся в **субтемах**: *«Медицинское обслуживание и формы социальной защиты в Казахстане и в стране изучаемого языка»*; *«Болезни века». «Факторы, влияющие на состояние здоровья (образ жизни, гигиена, питание, спорт...)»*; *«Состояние и самочувствие»*; *«Здоровье и спорт»*, *«Проблема семейного доктора - представления о деятельности семейного доктора». «Является ли платная медицина существенным поворотом в развитии медицины?»*, которые **реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями**: типовыми

ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации:**

1. *Ролевая игра, «Вы заболели. Ваш друг предлагает вам обратиться к народному целителю, так как он считает это более безопасным, чем лечение химическими препаратами»;*
2. *Дискуссия на тему: «Традиционная медицина против народной»;*
3. *Участники круглого стола обсуждают: «Как пропагандировать здоровый образ жизни среди молодежи».*

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, официальное письмо, эссе, доклад.

2. Закон. Права человека и их защита, раскрывающаяся в субтемах: «Организации по защите прав человека в СИЯ и РК»; «Преступления и наказания», которые реализуются **межкультурно-коммуникативными технологиями:** типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации:**

1. *«При покупке продуктов питания и приобретении парфюмерных изделий нанесен ущерб здоровью. Как быть? (участники: правозащитник, эксперты и др.)»;*
2. *Беседа за круглым столом: Студенты во время каникул устраиваются на временную работу. Оговариваются условия приема и оплаты труда, которые впоследствии не выполняются. (модератор: правозащитник);*
3. *Участники обсуждают: «Как предупредить преступления среди молодежи»*

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- электронное письмо личного характера, официальное письмо, письменные жалобы, эссе, доклад.

3. Природа и человек, раскрывающаяся в субтемах:

«Цивилизация и окружающий мир»; «Защита окружающей среды. Партия «зеленых», ее роль по защите окружающей среды»; которые **реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями:** типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- **типовые ситуации:**

1. *«Живет ли человек в согласии с окружающим миром? Его отношение к животному и растительному миру (участники: экологи, биологи, педагог и др.)»;*
2. *«Встреча с экологами. Обсуждаются вопросы: каким будет климат в XXI веке? Что ожидает человечество? Что можно сделать, чтобы спасти этот мир?»*
3. *Участники круглого стола обсуждают: «Мой индивидуальный вклад в решение экологических проблем».*

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- официальное письмо, тезисы доклада, эссе.

4. Культура и искусство в жизни человека, раскрывающаяся в следующих субтемах: «Мир музыки и песни»; «Всемирно известные певцы и музыканты»; «Основные направления в искусстве и их представители»; «Роль ИЯ в познании мировой культуры»; которые реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- типовые ситуации:

1. *«Защита проектов: о современных музыкальных жанрах и музыкантах, о наиболее популярных певцах», «О роли классической музыки в духовном развитии личности»,*

2. *«Современные тенденции и направления развития современного изобразительного искусства и их представители у нас или за рубежом»;*

3. *«Помогает ли нам ознакомление с мировой культурой более глубоко определить ценности собственной культуры?»;*

4. *«Роль и место национальной культуры в системе мировой культуры».*

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- официальное письмо, тезисы доклада, эссе.

5. Средства массовой информации, раскрывающаяся в следующих субтемах: «Средства связи (пресса, радио, телевидение, интернет, почта, телефон, факс)», «Роль и место массовой информации в жизни современного человека», которые реализуются межкультурно-коммуникативными технологиями: типовыми ситуациями, ролевыми играми.

Для развития устных форм коммуникации предлагаются:

- типовые ситуации:

1. *Защита проектов: «Пресса в нашей повседневной жизни; наиболее популярные издания в стране изучаемого языка и в Казахстане»,*

2. *«Роль интернета в системе современного образования?»;*

3. *«Беседа за круглым столом: находясь в стране изучаемого языка Вам необходимо воспользоваться каждым из указанных средств связи. Что для этого необходимо знать?».*

Для развития письменных форм коммуникации предлагаются:

- официальное письмо, тезисы доклада, эссе.

4. ТРЕБОВАНИЯ К ОБУЧЕНИЮ ПРОДУКТИВНЫМ ВИДАМ КОММУНИКАТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

4.1. Минимально-достаточный уровень – (соответствие уровню А1 по общеевропейской шкале компетенций)

4.1.1. Формируемой компетенцией на этапе минимально-достаточного уровня является **когнитивная и коммуникативная компетенции.**

4.1.2. Моделируемыми формами речи и типы речи коммуникаций на этапе минимально-достаточного уровня являются: диалог этикетного характера;

диалог-расспрос.

Типы устной и письменной коммуникации: описание, повествование.

Типы письменных речевых произведений: записка, частное письмо, поздравительная открытка, анкета, формуляр, таможенная декларация, план сообщения.

4.1.3. Дескрипторами минимально-достаточного уровня являются:

- в области устной и письменных форм коммуникаций:

- готовность и способность передавать сведения, информировать собеседника; интересоваться, запрашивать информацию, опрашивать, расспрашивать; советовать, рекомендовать; убеждать, предостерегать; характеризовать с помощью оценочных суждений; выражать симпатию-антипатию, интерес-безразличие, надежду, сочувствие.

- *В ходе диалога* вести простой беседу на основе подготовленной речи с использованием повторов, перифраз и др. средств, обмениваться короткими репликами, чтобы поддерживать разговор, общаться на знакомые темы, касающиеся повседневной жизни и изучаемой речевой тематики (семья, свободное время и т.д.), пользоваться формулами речевого этикета (клише) для начала, продолжения и окончания диалога.

- в монологической речи:

Описать простыми фразами свою семью, учебу, место проживания, сокурсников, распорядок дня, погоду, времена года и др., сделать краткое сообщение о себе, своих занятиях и интересах.

В ходе письменной коммуникации: описать простыми фразами родственников, окружающих, их занятия, дом (квартиру) и др. по речевой тематике, передавать коммуникативные намерения с соблюдением нормативных требований оформления.

В ходе аудирования:

- понимать целеустановки, речь преподавателя и своих сокурсников;
- воспринимать и понимать, простые повседневные выражения обиходного употребления;
- понимать сформулированные и медленно произнесенные вопросы и инструкции, установки или простые короткие указания преподавателя;
- фрагментарно (на уровне слов, словосочетаний и простых фраз) догадываться о теме сообщения;

в ходе чтения формируются умения:

- читать и выделять знакомые имена, слова, простые фразы в предлагаемых текстах;

- читать прагматические тексты, регулирующие повседневную жизнь людей в стране изучаемого языка: меню и вывески, маршруты и карты дорог, различные указатели и предупреждения, расписания и извещения – ту информацию, которая вырабатывает ориентировочные основы действия в новой социокультурной среде;

4.1.4. Критерии оценивания сформированности компетенций на

минимально- достаточном уровне:

Уровни оценивания: оптимальный, высокий, средний, низкий.

Содержание критериев уровней оценки:

Соблюдение правил организации иноязычного текста. Содержательность и объем письменного текста (точность передаваемой информации, соответствие нормативным требованиям). 3. Лексическая насыщенность, грамматическая оформленность (правильная оформленность этикетных формул, соблюдение правил орфографии и пунктуации).

• Оптимальный уровень:

- понимание коммуникативных намерений партнера на данном уровне с указанием на предмет речи с помощью жестов;
- умение выразить собственные коммуникативные намерения на данном уровне, пользуясь наглядностью при нехватке слов;
- выбор формы и типа речи/ коммуникации на данном уровне, выраженном авербально и визуально;
- изложение коммуникативного намерения с использованием реальных фактов, отраженных на фото или картинках и др.;

• Высокий уровень:

- общее понимание коммуникативных намерений партнера с использованием уточнений;
- умение адекватно выразить собственные коммуникативные намерения при достаточно корректном учете их соответствия социально-культурным нормам изучаемого языка;
- выбор формы и типа речи/ коммуникации с недостаточным адекватным типом речи логическим построением;
- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения при достаточно высокой степени доказательности с использованием отдельных фактов и ссылок;

Средний уровень:

- только приблизительное понимание коммуникативных намерений партнера;
- достаточно адекватное выражение собственных коммуникативных намерений с использованием ограниченного объема лексических единиц;
- выбор формы и типа речи не всегда соответствует коммуникативному замыслу;
- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения, использование отдельных фактов искажается вследствие интерференции;

Неспособность вступать в обсуждение на требуемом уровне. Речевое поведение коммуникативно и когнитивно недостаточно выраженное.

4.2 Достаточный уровень – (соответствие уровню A2 по общеевропейской шкале компетенций)

4.2.1. Формируемой компетенцией на этапе достаточного уровня является **когнитивная, социо-культурная и коммуникативная компетенции.**

4.2.2. Моделируемыми формами речи и типы речи коммуникаций на этапе достаточного уровня являются:

- диалог по обмену информацией в социально-бытовой, социо-культурной и учебно-профессиональной сферах;

- диалог – побуждение к действию

Типы устной и письменной коммуникации: описание, повествование с элементами рассуждения.

Типы письменных речевых произведений: описание, повествование.

Типы письменных речевых произведений: развернутая записка, частное письмо, поздравительная открытка, анкета, формуляр, таможенная декларация, план сообщения с элементами рассуждения.

4.2.3. Дескрипторами достаточного уровня являются:

- в области устной и письменных форм коммуникаций.

• способность и готовность варьировать и комбинировать языковой материал, ориентируясь на решение конкретных коммуникативных задач в наиболее распространенных стандартных ситуациях общения, предусмотренных программой;

В ходе диалога:

- справляться без особых усилий с простыми повседневными ситуациями в общении с преподавателем, сокурсником, другим лицом,

- использовать в диалоге простые фразы и предложения для обмена информацией в социально-бытовой, социо-культурной и учебно-профессиональной сферах,

- реагировать на сделанное предложение и самому проявлять инициативу и побудить собеседника к действию, возразить или согласиться с партнером

- в монологической речи:

- используя серии фраз и выражений, делать более развернутое описание своих друзей, условий проживания, предпочтений в еде, своего досуга, ориентировки в городе, текущих семейных и национальных праздниках и др.,

- самостоятельно описать сюжетную картинку,

- передать кратко содержание прочитанного текста с выражением своей позиции на элементарном уровне,

- сделать небольшое по объему (10-15 фраз) сообщение по пройденной теме.

В ходе письменной коммуникации:

- писать простую короткую записку, краткое личное письмо, заполнять формуляр с соблюдением нормативных требований оформления, составлять и записывать свой режим дня, элементарно описывать свои предпочтения, биографию, текущие события и др.,

- составлять и записывать план к прочитанному тексту и краткие тезисы своего выступления по тексту, теме и др.

В ходе аудирования:

- понимать общее содержание речи другого лица в непосредственном

общении, если говорят на знакомые темы;

- опираться на фоновые социокультурные знания, изученный лексический и грамматический материал, а также на смысловую контекстуальную догадку;

- понимать фразы и часто употребляемую лексику, связанную со сферами непосредственного личного общения, например, основные личные и семейные данные, покупки в магазине, занятость и др.);

- понимать основные моменты в коротких, чётких и простых сообщениях и объявлениях.

в ходе чтения:

- читать тексты, представляющие собой инструкции по выполнению задач невысокого уровня операционной сложности в рамках изучаемой тематики.

- работать с двуязычным словарем и другими справочниками, хорошо ориентироваться в них;

- обращаться к собственному опыту чтения, в том числе на родном языке;

- развивать языковую и смысловую догадку;

- развивать навыки самостоятельного чтения;

4.2.4. Критерии оценивания сформированности компетенций на достаточном уровне:

Уровни оценивания: оптимальный, высокий, средний, низкий.

Содержание критериев уровней оценки:

- понимание общего содержания текста рекламных аудио текстов, объявлений по радио, TV, в аэропорту, на вокзале (ответы на вопросы общего характера, выполнение тестовых заданий множественного выбора).

- **Оптимальный уровень:**

- понимание коммуникативных намерений партнера, авторов текстов на данном уровне;

- умение адекватно выразить собственные коммуникативные намерения на данном уровне;

- выбор формы и типа речи/ коммуникации на данном уровне с адекватным типом речи логическим построением;

- достаточная полнота изложения коммуникативного намерения, с использованием реальных фактов, ссылок на авторитетное мнение и др.;

- **Высокий уровень:**

- общее понимание коммуникативных намерений партнера с использованием уточнений;

- умение адекватно выразить собственные коммуникативные намерения при достаточно корректном учете их соответствия социально-культурным нормам изучаемого языка;

- выбор формы и типа речи/ коммуникации с недостаточным адекватным типом речи логическим построением;

- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения при достаточно высокой степени доказательности с использованием отдельных фактов и ссылок;

Средний уровень:

- только приблизительное понимание коммуникативных намерений партнера;

- достаточно адекватное выражение собственных коммуникативных намерений с использованием ограниченного объема лексических единиц;

- выбор формы и типа речи не всегда соответствует коммуникативному замыслу;

- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения, использование отдельных фактов искажается вследствие интерференции;

Неспособность вступать в обсуждение на требуемом уровне. Речевое поведение коммуникативно и когнитивно недостаточно выраженное.

4.3. Уровень базовой достаточности – (соответствие уровню B1 по общеевропейской шкале компетенций)

4.3.1. Формируемым составом компетенций на этапе формирования уровня базовой достаточности являются: *лингво-культурологическая, социо-культурологическая, когнитивная, коммуникативная компетенции.*

4.3.2. *Моделируемыми формами речи и типы речи коммуникаций* на этапе формирования уровня базовой достаточности являются: диалог – расспрос; диалог-обмен мнениями; диалог-беседа.

Типы устной и письменной коммуникации: описание, повествование, рассуждение, сообщение с элементами рассуждения, объяснение, определение, оценка.

Типы письменных речевых произведений: электронное письмо личного характера, текст, сообщение, изложение, автобиография, CV.

4.3.3. **Дескрипторами уровня базовой достаточности** являются:

- овладение системой языка и способами ее использования в межкультурно-коммуникативной деятельности;

- овладение системой речи и коммуникацией как готовность и способность осуществлять следующие коммуникативные акты:

- излагать, убеждать, доказательно сообщать информацию в рамках изученных функций и тем выражать свою точку зрения по проблемам искусства и культуры (театры, фильмы, книги, музыка и др.);

- высказывать свою точку зрения по учебной теме с обсуждением и преломлением через собственный опыт восприятия, систему оценок (социально-бытовая, социально-культурная сферы);

- поддерживать беседу или обсуждение (принимать участие, без подготовки, в беседе на знакомую тему в конкретной ситуации, следить за ходом разговора и понимать четко произносимую обращенную к нему речь, при необходимости переспросить, выражать собственные эмоции и реагировать на них (досада, грусть, заинтересованность, безразличие и т.д.).

- *в области устной и письменных форм коммуникаций:*

- готовность и способность передавать сведения, информировать собеседника; интересоваться, запрашивать информацию, опрашивать, расспрашивать; советовать, рекомендовать; убеждать, предостерегать; характеризовать с помощью оценочных суждений; выражать симпатию-антипатию, интерес-безразличие, надежду, сочувствие.

- *В ходе диалога* умение удерживать внимание партнера; проявлять заинтересованность; решать проблему нехватки слов за счет их приблизительной замены, жестов, мимики; осуществлять самоисправление в случае оговорок; говорят четко и медленно и, при необходимости, повторяют сказанное; составляют фразы, соединяя простые группы слов с помощью союзов;

- *в монологической речи:*

- описать ситуации или события в форме ряда последовательных утверждений в рамках базовых тем социально-бытовой, социально-культурной и учебно-профессиональной сфер общения с преломлением через собственный опыт восприятия;

- пересказать сюжет книги или фильма и описать свою реакцию на него с аргументацией своей точки зрения;

- сделать несложный заранее подготовленный доклад по заданной тематике

В ходе письменной коммуникации:

- писать простые связные тексты;

- описывать знакомые предметы/объекты или реальные события в рамках тем и субтем;

- написать короткие несложные эссе на интересующие темы;

- писать краткие доклады, несложные по форме и содержанию с фактической информацией повседневного характера и объяснением необходимых действий;

В ходе аудирования умения понимать:

- простые информационные сообщения на тему из профессиональной жизни профессиональной жизни;

- беседу по изученной тематике при условии четкого нормативного произношения;

- следить за обращенной речью собеседника;

- информацию по радио и телепрограмму в записи с четким нормативным произношением;

- основные положения сводок новостей по радио и элементарные тексты на знакомые темы в записи замедленного темпа;

большую часть телевизионных программ по интересующей тематике (интервью, короткие лекции, репортажи);

в ходе чтения умения:

- просмотреть текст на электронных и бумагоносителях и найти нужную информацию;

- находить и понимать необходимую информацию в повседневном

материале (письма, брошюры, короткие официальные документы);

- установить логику рассуждений по теме текста без подробностей;
- выявлять основные положения простой газетной статьи на знакомую тему;
- читать и понимать простые тексты с фактической информацией на интересующую тему;
- понимать технические правила в изложении несложным языком (правила безопасности);
- читать и извлекать необходимую информацию из буклетов, каталогов, проспектов, меню, расписаний и принимать ее к действию или сведению.

4.3.4. Критерии оценивания сформированности компетенций на уровне базовой достаточности:

1. Реализация коммуникативного замысла;
2. Логико-структурная целостность
3. Владение предметным содержанием речи.
4. Соответствие лингвокультурным нормам носителей языка
5. Лингвистическая корректность речи; владение метаязыком.

Уровни оценивания: оптимальный, высокий, средний, низкий.

Содержание критериев уровней оценки:

• Оптимальный уровень:

- полное понимание коммуникативных намерений партнера, авторов текстов на данном уровне;
- способность адекватно выразить собственные коммуникативные намерения с правильным отбором и уместным использованием соответствующих языковых средств с учетом их соответствия социально-культурным нормам изучаемого языка;
- выбор соответствующей коммуникативному намерению формы и типа речи/ коммуникации с адекватным типу речи логическим построением;
- максимально достаточная полнота изложения коммуникативного намерения, доказательность с достаточным для данного уровня использованием реальных фактов, ссылок на авторитетное мнение и др., речевое поведение коммуникативно и когнитивно оправдано;
- корректное владение стратегией и тактикой построения коммуникативного акта;
- корректное использование в речи языковых средств, способность своевременного и самостоятельного исправления допускаемых ошибок при 75% безошибочных высказываний; правильное интонационное оформление речи, лексическая достаточность в рамках речевой тематики уровня и грамматическая корректность.

• Высокий уровень:

- недостаточно полное понимание коммуникативных намерений партнера с использованием контрвопросов для уточнения;
- способность адекватно выразить собственные коммуникативные

намерения с отбором и не всегда уместным использованием соответствующих языковых средств при достаточно корректном учете их соответствия социально-культурным нормам изучаемого языка;

- выбор соответствующей коммуникативному намерению формы и типа речи/ коммуникации с недостаточным адекватному типу речи логическим построением;

- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения при достаточно высокой степени доказательности с использованием отдельных фактов и ссылок;

- правильное владение стратегией и тактикой построения коммуникативного акта;

- корректное использование в речи языковых средств, способность своевременного и самостоятельного исправления допускаемых ошибок при 50% безошибочных высказываний; правильное интонационное оформление речи, лексическая достаточность в рамках речевой тематики уровня и грамматическая корректность.

- **Средний уровень:**

- только общее понимание коммуникативных намерений партнера с постоянным использованием контрвопросов для уточнения;

- достаточно адекватное выражение собственных коммуникативных намерений с использованием однако простейших структур и достаточно ограниченного объема лексических единиц;

- выбор формы и типа речи не всегда соответствует коммуникативному замыслу;

- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения при достаточно не высокой степени доказательности с использованием отдельных фактов;

- недостаточно корректное владение стратегией и тактикой построения коммуникативного акта;

- недостаточно корректное использование в речи языковых средств при 25% безошибочных высказываний; не достаточно правильное интонационное, лексико-грамматическая оформление речи.

- **Низкий уровень:**

Неспособность вступать в обсуждение на требуемом уровне. Речевое поведение коммуникативно и когнитивно недостаточно выраженное.

4.4. Уровень базовой стандартности – соответствие уровню B2 общеевропейской шкалы компетенций

4.4.1. Формируемым составом компетенций на этапе формирования уровня базовой стандартности являются: *лингво-культурологическая, социо-культурологическая, когнитивная, коммуникативная компетенции.*

4.4.2. Моделируемыми формами речи и типы речи коммуникаций на этапе формирования уровня базовой достаточности являются: беседа, интервью,

дискуссия.

Типы устной и письменной коммуникации: описание, повествование, рассуждение, сообщение, рассуждение.

Типы речевых высказываний: объяснение, определение, оценка, резюме, интерпретация, комментариев.

Типы письменных речевых произведений: CV, телефакс, официальное письмо, тезисы доклада, эссе.

4.4.3. **Дескрипторами уровня базовой стандартности** являются:

- овладение системой языка и способами ее использования в межкультурно-коммуникативной деятельности;

- система речи и коммуникации как:

- ГОТОВНОСТЬ И СПОСОБНОСТЬ осуществлять следующие **коммуникативные акты:**

- бегло вести разговор на разнообразные темы: общие, учебно-профессиональные, а также касающиеся свободного времени;

- общаться без подготовки, не допуская грамматических ошибок, без видимых ограничений стилей речи;

- вести диалог довольно бегло и без подготовки;

- подчеркнуть личную заинтересованность в каком-либо деле, объяснить и подкрепить свою точку зрения при помощи необходимых доводов;

- передать в беседе оттенки эмоций.

- в области устных и письменных форм коммуникации студенты демонстрируют готовность и способность:

- воспринимать и понимать сообщения на слух и при чтении в рамках изучаемых сфер и речевой тематики,

- выяснять, уточнять;

- дополнять высказывание собеседника;

- выдвигать спорный тезис, предположение;

- разъяснять; выражать осведомленность.

- побуждать к действию и поощрять партнера;

- предлагать помощь и отвечать на неё;

- разрешать вмешательство партнера;

- поправлять, делать замечание, указание;

- прерывать собеседника;

- отвечать контрвопросом;

- побуждать к соразмыслению (к индивидуальной деятельности).

- аргументировать свое мнение; противопоставлять различные точки зрения; подводить итоги;

- выражать: сочувствие, сожаление; удовлетворение \
неудовлетворение;

- радость, огорчение;

- сомнение, разочарование, досаду;

- растерянность, боязнь, страх, беспокойство;
- признание ошибочности собственного утверждения.
- обращаться и вести беседу, соблюдая нейтральный, официальный, неофициальный стили общения:
- вступать в разговор; поддерживать его;
- выразить непонимание, попросить повторить сказанное, поменять тему беседы;
- завершить общение.
- давать достаточно развернутые описания по широкому кругу интересующих их вопросов;
- развивать и подкреплять свою точку зрения достаточно развернутыми дополнительными утверждениями и примерами;
- пояснять свою точку зрения по актуальному вопросу, указывая на плюсы и минусы выдвигаемого положения;
- делать довольно четкие сообщения по самым общим вопросам почти без подготовки;
- сделать ясный, логично построенный доклад, выделяя важные моменты, приводя доводы за и против какой-то определенной точки зрения, рассказывая о плюсах и минусах различных вариантов.
- передавать коммуникативные намерения с соблюдением нормативных требований оформления (официальное письмо, эссе и др.);
- последовательно излагать в письменной форме факты, события прочитанного, прослушанного и просмотренного (текста, картины и видеофильма), а также выражать своё отношение к поступкам действующих лиц, к описываемым фактам и событиям;
- написать эссе или доклад в развитие какой-либо позиции, приводя доводы за и против определенной точки зрения и поясняя плюсы и минусы вариантов решения;
- уловить большую часть того, что говорится вокруг и участвовать в обсуждении;
- понять основные положения лекций, бесед, докладов и других видов тематически и лингвистически достаточно сложных выступлений, касающихся образовательной и профессиональной деятельности;
- понять объявления и сообщения на конкретные темы, если они произносятся с нормальной скоростью;
- понять информацию на языке в записи с помехами;
- понять записанные на магнитофон выступления,
- определить точку зрения говорящего, его отношение к чему-либо и выявить содержащуюся в выступлении информацию;
- понять документальные радиопередачи и другие материалы, звучащие по радио или в записи;
- понять телевизионные программы новостей и программы о текущих событиях;

- понять содержание документальных фильмов и др.
- быстро просмотреть достаточно сложный текст, выделяя при этом важные детали;
- быстро уловить содержание статьи и определить актуальность новости, статьи или сообщения по программному кругу тем;
- читать самостоятельно и понимать тексты, избирательно используя необходимые справочные материалы (затруднения могут вызвать редкие идиоматические выражения);
- выделять наиболее важные факты и события из газетных и журнальных статей;
- выделять основную мысль, идею;
- максимально точно и адекватно понимать содержание текста;
- определять значение незнакомых слов по контексту и структуре слова (контекстуальная и языковая догадка);
- находить в тексте реалии и слова с национально-культурным компонентом семантики;
- отбирать культурологически значимую информацию;
- критически осмысливать полученную информацию, оценить факты и события;
- выразить свое отношение к происходящим событиям, к действиям персонажей;
- просмотреть тексты малых форм в поисках нужной информации;
- извлекать нужную информацию из материала прагматического характера (реклама, проспекты, программы, справочные листовки, брошюры ...);
- читать корреспонденцию по интересующим вопросам и без труда улавливать основной смысл.

4.4.4. Критерии оценивания сформированности компетенций на уровне базовой стандартности:

1. Реализация коммуникативного замысла;
2. Логико-структурная целостность
3. Владение предметным содержанием речи.
4. Соответствие лингвокультурным нормам носителей языка
5. Лингвистическая корректность речи; владение метаязыком.

Уровни оценивания: оптимальный, высокий, средний, низкий.

Содержание критериев уровней оценки:

- **Оптимальный уровень:**
 - полное понимание коммуникативных намерений партнера, авторов текстов на данном уровне;
 - способность адекватно выразить собственные коммуникативные намерения с правильным отбором и уместным использованием соответствующих языковых средств с учетом их соответствия социально-культурным нормам изучаемого языка;

- выбор соответствующей коммуникативному намерению формы и типа речи/ коммуникации с адекватным типу речи логическим построением;

- максимально достаточная полнота изложения коммуникативного намерения, доказательность с достаточным для данного уровня использованием реальных фактов, ссылок на авторитетное мнение и др., речевое поведение коммуникативно и когнитивно оправдано;

- корректное владение стратегией и тактикой построения коммуникативного акта;

- корректное использование в речи языковых средств, способность своевременного и самостоятельного исправления допускаемых ошибок при 75% безошибочных высказываний; правильное интонационное оформление речи, лексическая достаточность в рамках речевой тематики уровня и грамматическая корректность.

- **Высокий уровень:**

- недостаточно полное понимание коммуникативных намерений партнера с использованием контрвопросов для уточнения;

- способность адекватно выразить собственные коммуникативные намерения с отбором и не всегда уместным использованием соответствующих языковых средств при достаточно корректном учете их соответствия социально-культурным нормам изучаемого языка;

- выбор соответствующей коммуникативному намерению формы и типа речи/ коммуникации с недостаточным адекватному типу речи логическим построением;

- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения при достаточно высокой степени доказательности с использованием отдельных фактов и ссылок;

- правильное владение стратегией и тактикой построения коммуникативного акта;

- корректное использование в речи языковых средств, способность своевременного и самостоятельного исправления допускаемых ошибок при 50% безошибочных высказываний; правильное интонационное оформление речи, лексическая достаточность в рамках речевой тематики уровня и грамматическая корректность.

- **Средний уровень:**

- только общее понимание коммуникативных намерений партнера с постоянным использованием контрвопросов для уточнения;

- достаточно адекватное выражение собственных коммуникативных намерений с использованием однако простейших структур и достаточно ограниченного объема лексических единиц;

- выбор формы и типа речи не всегда соответствует коммуникативному замыслу;

- недостаточная полнота изложения коммуникативного намерения при достаточно не высокой степени доказательности с использованием отдельных

фактов;

- недостаточно корректное владение стратегией и тактикой построения коммуникативного акта;
- недостаточно корректное использование в речи языковых средств при 25% безошибочных высказываний; не достаточно правильное интонационное, лексико-грамматическая оформление речи.

- **Низкий уровень:**

Неспособность вступать в обсуждение на требуемом уровне. Речевое поведение коммуникативно и когнитивно недостаточно выраженное.

5. Форма обучения

Формы обучения предусматривают:

- аудиторные групповые занятия студентов под руководством преподавателя;
- обязательную самостоятельную работу студентов по заданию преподавателя, контролируемую во время аудиторных групповых занятий (СРС);
- индивидуальную самостоятельную работу отдельных студентов под руководством преподавателя, контролируемую во время консультаций (СРСП);
- внеаудиторную работу студентов под руководством преподавателя, проводимую по желанию студентов в различных формах (клубы, художественная самодеятельность, конкурсы, олимпиады и т.п.), согласно интересам студентов.

6. Критериально-параметровая шкала измерения языковых компетенций

Уровень полученных знаний в рамках обязательного минимума и предлагаемого вузом объема учебной нагрузки обеспечивается различными видами контроля по балльно-рейтинговой системе (БРС).

Контроль учебных достижений обучающихся и оценка их знаний по дисциплине «Иностранный язык» цикла ООД осуществляется специальной службой («Офис регистратора») по завершении каждого академического периода и учебного года и должна быть ориентирована на итоговые результаты обучения. Контрольные мероприятия должны включать периоды рубежного контроля, промежуточную аттестацию (зачетно-экзаменационные сессии), промежуточный государственный после 2/3 курса и итоговую аттестацию.

Критериями оценивания достижений того или иного уровня обученности являются:

1. реализация коммуникативного замысла
2. логико-структурная целостность
3. владение предметным содержанием речи
4. соответствие лингвокультурным нормам носителей языка
5. лингвистическая корректность речи, владение метаязыком.

Критериальная оценка уровня достижений (см. таб. №1) может

производится по:

1) четырехбалльной шкале уровней:

- **оптимальный**, соответствующий традиционной оценке – «отлично»;
- **высокий**, соответствующий традиционной оценке «хорошо»;
- **средний** соответствующий традиционной оценке «удовлетворительно»;
- **низкий**, соответствующий традиционной оценке «неудовлетворительно»;

2) по буквенной системе, принятой при кредитной технологии обучения от А до F, соответствующей процентному содержанию от 0 до 100%.

Таб.№1

Оценка по буквенной системе	%-ное содержание	Оценка (Оценка по традиционной системе)
A	95-100	Оптимальный (Отлично)
A-	90-94	
B+	85-89	Высокий (Хорошо)
B	80-84	
B-	75-79	
C+	70-74	Средний (Удовлетворительно)
C	65-69	
C-	60-64	
D+	55-59	
D	50-54	
F	0-49	Низкий (Неудовлетворительно)

ТРЕБОВАНИЯ К ВЛАДЕНИЮ ЯЗЫКОВЫМИ СРЕДСТВАМИ В1

Овладение системой языка и способами ее использования в межкультурно-коммуникативной деятельности.

Фонетический материал:

- дальнейшее совершенствование слухо-произносительных навыков применительно к новому языковому материалу.

Лексический материал:

- закрепление наиболее употребительной лексики, отражающей широкую специализацию;

- расширение словарного запаса за счет усвоения 800-1000 лексических единиц;
- сочетаемость слов: свободные словосочетания, морфо-синтаксические и лексико-фразеологические связанные словосочетания;
- знакомство с фразеологическими и комбинаторными словарями.

Грамматический материал:

- I'm / Are you ...?
- my / your
- he's / she's, his / her
- it's ... , Write / Don't write
- we're / you're / they're
- yes, please / No, thanks
- a / an, this / these + hours
- the, that / those
- Present simple : I / you / we / They
- a / an + jobs
- How much ...? Can I have ...?
- Present simple: he /she / it
- Do / does ...? What ...? / Where ...?
- Can / can't
- It's + time
- Would you like ...?
- (not) very / quite + adjectives
- Possessives its / our / their
- Have you got ...? Some / any
- Like / love / hate + (verb) – ing
- Could I have ...?
- No article, After that / then
- Always / usually etc.
- Once / twice / every, in / on / at + time
- I'd like ...
- Me / him, etc Why? Because ...
- There is / are, some / any
- Past simple: was / were
- There was / were ...
- What time ...?
- Past simple: go / have
- Past simple: regular / irregular
- Was born (in / on / at)
- Past simple: pronunciation
- Could you tell me the way to ...?
- Present continuous: I'm listening

- Present simple or continuous?
- Future plans: (se) going to ...
- Could I speak to...?
- Comparative adjectives + than
- Predictions: (be) going to ...
- Adverbs: slowly / quickly, etc.
- Countable / uncountable nouns
- It's / They're too (big)

Revision: Past simple

Revision: All tenses

Revision:

Preview Present perfect: Have you ever...?

Revision: Tenses, questions

- What's the weather like? It's ...?
- Revision present / past, adverbs of frequency
- Revision Present simple (routines), expressions of frequency
- What was (the food) like?

Revision past simple (regular / irregular)

- Present perfect, past participles
- (Checking in, arriving, losing your luggage)
 - Have you ever ...? Present perfect or past simple?
 - Have to / don't have to (obligation)
 - Can / can't (permission), you ...
 - Relative pronouns
- (Changing money, getting a train / taxi)
 - Possessive pronouns
 - Present continuous (future), invitations: Would you like to ...?
 - How long does it take? It takes ..., prepositions of movement
 - Past continuous or past simple?
- (Checking in a hotel, calling Reception)
 - as ... as ..., comparative adverbs, revision comparative adjectives
 - first conditional
 - something / anything / nothing etc
 - superlative adjectives, article the
- (Checking in a hotel, calling reception)
 - Present perfect + for / since, revision How long ...?
 - Verb + to + infinitive, would you like to or like + ing?
 - So / because, had to / didn't have to
 - Questions with / without auxiliaries
 - Verb + ing (= gerund), gerund or infinitive?
 - Look ou look like?
 - A lot of / much etc. Revision countability
 - Too much (many, not) enough

- Present perfect + yet / already / just
- Why ...? To + Verb / For + Noun
- Should / shouldn't (advice / opinion)
- Phrasal verbs + object
- Echo questions. So / Neither do I.
- Uses of will / won't, future forms
- Present passive
- Past passive + by

Revision: All tenses

Preview: Second conditional

- question formation
- present perfect or past simple

Reflexive pronouns (himself etc.), each other

- Present perfect continuous or simple yet, just, already
- both, neither, either
- Present simple, or continuous
- Adverbs of frequency: usually etc. How often? Once a week, etc.
- Quantifiers: a few, a little etc.
- Gerund or to + inf.
- Question tags / short answers
- Used to + infinitive not ... any more / any longer
- Make, let, allow to + inf.
- Definite article: the
- Can / could / be able to
- Future forms: will / going to, present continuous might / may + inf
- When / as soon as, etc.
- First conditional
- Second conditional
- Modals of obligation: must, have to, should
- Past perfect simple
- Defining and non-defining relative clauses
- Indirect questions
- The passive voice
- Comparatives and superlatives as ... as
- Narrative tenses: past simple, past continuous, past perfect
- Modals verb: might / could, must, can't
- Connectors: although, however ...
- Reported speech: statements and questions
- Reported speech: imperative and requests, in case
- Third conditional

Немецкий язык

- Aussagesatz · Wort – und Satzfrage · Imperativ „Sie“ Konjugation Präsens
- Artikel · Negation · Possessivartikel

- Akkusativ · Verben mit Vokalwechsel · Modalverb „möchten“
- Trennbare Verben · Modalverben „Können“, „müssen“, „dürfen“ · Uhrzeit
- Demonstrativ pronomen. Indefinipronomen. Ortsangaben
- Possessiv artikel. Modalverb „sollen“. Imperativ 2.
- Person Singular und Plural. Perfekt: Struktur und Beispiele
- Perfekt: alle Verben. Richtungsangaben. Personalpronomen im Akkusativ
- Wechselpräpositionen
- Dativ. Komparativ und Superlativ (prädikativ).
- Demonstrativpronomen im Akkusativ
- Genitiv
- Artikel + Adjektiv + Nomen. Artikelwörter „dieser“, „mancher“, „jeder“ / „alle“
- Präteritum der Modalverben. Nebensatz. Datum
- Reflexive Verben mit Präpositionalergänzung. Fragewörter und Pronomen „wofür?“, „dafür“. Konjunktiv II
- Steigerung und Vergleich · Passiv
- Infinitivsatz: Infinitiv mit „zu“ · Nebensatz mit „dass“.
- Präteritum.
- Konstruktion mit „es“ · Relativpronomen.
- Nebensatz: Relativsatz
- „lassen“. „zum“ + Infinitiv · Indirekter Fragesatz · Infinitiv mit „um zu“.
- Nebensatz mit „damit“
- Präpositionen „außer“ und „wegen“. Ausdrücke mit Präpositionen
- Reflexive Verben · Unbetonte Akkusativ – und Dativergänzungen.
- Pezipronomen
- Diese Lektion hat keinen spezifischen grammatikallschen Schwerpunkt.

Французский язык

- présent du verbe être et des verbes réguliers en -er
- masculin / féminin
- complément déterminatif
- articles définis et indéfinis
- articles contractés avec de
- pluriel en -s
- interrogation avec est-ce que
- négation
- présent des verbes aller, venir, faire
- interrogation (qui, que, quand, ou)
- les pronoms toniques (moi, toi etc.)
- le passé composé
- situation dans le temps (heure-moment de la journée)
- les adjectifs démonstratifs
- les adjectifs possessifs
- la situation dans l'espace

- formes et sens de la conjugaison pronominale
- encheînement des idées (opposition, cause, conséquence, but)
- passé composé et imparfait
- articles partitifs
- mots exprimant la quantité
- durée et succession
- structures de caractérisation
- présent progressif - future proche – passé récent
- fréquence et continuité
- les pronoms compléments d'objet direct
- les pronoms compléments d'objet indirect
- le futur
- la restriction
- les pronoms en et y
- appréciation de l'importance et de la quantité (assez-trop)
- le discours rapporté
- faire + verbe à l'infinitif
- comparatifs et superlatifs
- le subjonctif présent
- les propositions subordonnées relatives

ТРЕБОВАНИЯ К ВЛАДЕНИЮ ЯЗЫКОВЫМИ СРЕДСТВАМИ B2

Фонетический материал:

Фонетические явления: палатализация, ассимиляция, латеральный взрыв, носовой взрыв, потеря взрыва, редукция.

Лексический материал:

1200 лексических единиц, характеризующихся высокой употребительностью, широкой сочетаемостью и отражающих как нейтральный, так и элементы обиходно-разговорного и публицистического стилей речей. Особое внимание обращается на безэквивалентную и фоновую лексику для использования во всех видах речевой деятельности в рамках указанных сфер общения и речевой тематики.

Грамматический материал:

- Past Time: Past simple, Past continuous, Past perfect, *used to*, *would*, participle clauses;
- Present perfect: Present perfect simple and continuous, Past simple
- Future time: *will*, *going to*, Future continuous, Future perfect, future time clauses, Present continuous, Present simple;
- Present time: Present simple, Present continuous;
- Indirect speech: with and without tense changes, reference words, questions, commands and requests, reporting verbs, paraphrase;
- Conditionals: Real situations (Conditional 1) with *if*, *can*, *unless*, *provided*,

as long as, Imperative, *should*; Unreal situations (Conditional 2) with *if, were, might, could, were to*; Unreal situations (Conditional 3) with *if, might*, mixed conditions, other *if* sentences;

- Hypothetical and unreal tenses: wishes about present and past, wishes about the future with *could, have to, would, if only, it's time, I'd rather, suppose, imagine*;

- Passive voice: transitive and intransitive verbs, uses, reporting verbs, *have/get something done*, verbs and prepositions, translation, *make*, agent;

- Relative clauses: subject and object clauses, combining sentences, defining and non-defining clauses, omitting the relative pronoun, *which, who, that, whose, whom*;

- Prepositions: movement, position and place, problems of use, prepositions which are also adverbs, prepositions with more than one word, prepositional phrases;

- Expressing purpose, result and contrast: *so that*, infinitive of purpose, *in order to, so as to, for, so and such, so much/many/few/little, too + adjective + to, not + adjective + enough, although, though, even though, while, whereas, however, nevertheless, despite, in spite of*;

- Time expressions: *nowadays, these days, in*, calendar references, *eventually, in the end, for, since, presently, once*, periods, of the day, *in those days, at that time, after, later, afterwards*, other problems;

- Modal auxiliaries, present and future: ability, certainly, obligation, Ability: *can, be able to, could, must, can't*, Certainly and uncertainly: *may, might, could, be bound to*, Obligation: *must, have to, mustn't, don't have to, should, ought to, had better, is/are to*;

- Modal auxiliaries, past: ability, certainly, obligation, Ability: *could, was able to*, Certainly and uncertainly: *must have, can't have, may have, might have, could have, was/were to have*, Obligation: *had to, should have, ought to have, needn't have, didn't need to*, Pronunciation and writing, indirect speech;

- Language functions 1: Asking for and giving advice, agreeing and disagreeing, apologising, complaining, ending a conversation, asking for and giving directions, greeting, asking how someone is, asking for information, introducing yourself and other people, inviting, accepting and declining invitations, offering something, offering to do something;

- Language functions 2: Things to say on special occasions or at special moments, asking for and giving an opinion, pausing to think, asking for permission, expressing preferences, promising, reassuring, recommending, refusing to do something, making and responding to a request, suggesting, thanking;

- Countables and uncountables. Problems with plurals: Countable and uncountable, changes of meaning, plural forms with singular verb, no singular form, groups of people;

- Articles: zero article, definite article, indefinite article;

- *All, no, each, every, either, neither, none*;

- Making comparisons: forming comparative adjectives, *more and less*, irregular forms, comparative of adverbs, making comparisons, comparative clauses;

- Phrasal verbs 1: verbs with three parts; verbs with two parts: transitive and inseparable;
- Phrasal verbs 2: verbs with two parts: transitive and separable; verbs with two parts: intransitive;
- Verbs followed by infinitive or gerund and *that* clause: verbs followed by gerund or noun: gerund, *that*-clause or noun; infinitive with *to* or gerund with and without change of meaning; infinitive with *to* or gerund or *that*-clause with change of meaning; infinitive without *to* or gerund with change of meaning; infinitive with *to*; infinitive with *to* or a *that*-clause;
- Prepositions following verbs and adjectives;
- Inversion and question tags: inversion after negative adverbs, inversion for emphasis, question tags;
- Expressing reason, text organisers: *as, since, for, on account of, owing to, due to*; Text organisers: sequencing, adding, giving opinions, giving examples, showing result, making contrasts, summing up;
- *It* and *there, it* and adjectives, *one, someone* etc., *what, whatever*, possessives and reflexives: *it* and *there, it* and adjectives, *one, someone, everyone, everybody, everything*, ‘what’ meaning ‘the thing’, *whatever*, reflexives, possessives and parts of the body;
- Spelling and pronunciation: spelling problems, spelling and pronunciation;

Немецкий язык

- Deklination der Nomen. Eigennamen, ihre Deklination.
- Komposita.
- Modalverben.
- Pluralbildung der Substantive. Artikelgebrauch.
- Deklination der Adjektive.
- Komparation der Adjektive.
- Wortfolge im einfachen und zusammengesetzten Satz. Konditionalsätze.
- Objektsätze.
- Attributsätze.
- Aktiv/Passiv. Passiv nach den Modalverben. Passivformen.
- Konjunktiv I, II, *würde* – Form.
- Irreale Wunschsätze.
- Gebrauch des Konjunktivs in der vorsichtigen Bitte.
- Indirekte Rede, indirekte Fragen.
- „Wie“ und „als“ in einfachen Sätzen und in den realen Komparativsätzen.
- „Als“ und „als ob“ in den irrealen Vergleichsätzen.
- Reale und irreale Konditionalsätze.
- Bedingungssätze.
- Wechselrpositionen.
- Imperativ.

- Kausalsätze.
- Infinitiv. Infinitiv mit „zu“, ohne „zu“, mit „um ... zu“.
- Finalsätze mit „damit“.
- Partizip I, II. Ihre syntaktischen Funktionen.
- Wiederholung der Zeitformen: Perfekt, Präteritum, Plusquamperfekt, Futur I.

Французский язык

- cohérence du texte : nominalisations – pronoms personnels et indéfinis
- les temps du récit : passé composé, passé simple, imparfait, plus-que-parfait, passé antérieur
- antériorité – postériorité – simultanéité
- discours rapporté au passé
- conditionnel et subjonctif dans l'expression des souhaits, de la volonté, de l'obligation et des sentiments
- les propositions relatives
- l'interrogation
- expression du futur et de projet
- expression du but, de la condition et de la restriction
- expression de l'hypothèse
- expression de la cause
- caractérisation du nom : place de l'adjectif, complément déterminatif, propositions participes
- déroulement et durée de l'action
- expression de la conséquence
- expression de l'opposition et de la concession
- expression de la comparaison
- forme passive
- forme pronominale au sens passif
- forme impersonnelle
- caractérisation des actions par un adverbe, une construction adverbiale, un gérondif, une proposition participe
- expression de l'identité, de la ressemblance et de la différence

СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

1. Закон об образовании РК, № 319-III, 27.07.2007, г. Астана.
2. Государственный общеобязательный стандарт образования Республики Казахстан. Бакалавриат. Основные положения. Постановление Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080
3. Кунанбаева С.С. Современное иноязычное образование: Методология и теории. Алматы, 2005.
4. Отраслевые двуязычные словари: русско-английский, русско-немецкий, русско-французский.

Примечание: Высшее учебное заведение может дополнить список литературы рабочей программы дисциплины необходимыми учебниками и учебными пособиями.

Авторы:

Кунанбаева С.С. – доктор филологических наук, академик МАН ВШ

Чакликова А.Т. – доктор педагогических наук

Кармысова М.К. – кандидат филологических наук, профессор

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ**

**Жоғары оқу орындарының тілдік емес мамандықтарына арналған
«ШЕТЕЛ ТІЛІ» пәнінің
ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ**

(бакалавриат мамандықтары бойынша)

Көлемі 6 кредит

Алматы 2016

АЛҒЫСӨЗ

1 Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН**

2 ШКІР ЖАЗҒАНДАР: Ахметова С.К., ф.ғ.д., Қ.Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ профессоры, Кузнецова Т.Д., п.ғ.к., профессор, Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӘТУ

3 ҚР Білім және ғылым министрлігі Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің 30.06.2016 жылғы №11 хаттамалық шешімімен **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

4 Типтік оқу бағдарламасы бакалавриат мамандықтары бойынша 05.07.2016 жылы Білім және ғылым министрлігімен бекітілген типтік оқу жоспарына сәйкес әзірленген

5 2016 жылы «4» шілдеде Республикалық оқу-әдістемелік кеңестің мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН. № 11 Хаттама**

ТҮСІНІК ХАТ

Бұл типтік оқу бағдарламасы «Қазақстан Республикасы жоғары білім берудің мемлекеттік стандарттарының» құрамдас бөлігі ретінде жалпы білім беру циклінің міндетті пәндерінің бірі «Шетел тілі» пәні бойынша даярлауды қамтамасыз етуге арналған.

Соңғы онжылдықта ықпалдастықтың қарқынды дамуы, кәсіби және академиялық тәжірибе алмасулардың өсуі, халықаралық ынтымақтастықтың тереңдей түсуі шетел тілінде білім берудің ерекше дамуына дем берді. Осындай жағдайда шетел тілі заманауи тарихи кезеңдегі жаңа мемлекет дамуының басты ресурстарының біріне айналып отырған қоғамның интеллектуалды әлеуетін қалыптастырудың пәрменді құралы мәртебесіне ие болып отыр.

Ұсынылып отырған типтік оқу бағдарламасы шетел тілінде білім берудің халықаралық үлгісін Қазақстан Республикасының ұлттық ерекшеліктеріне сай бейімдеудің нәтижесі болып табылады, сонымен қатар, оқытудың төмендегідей стратегиясы мен әдіс-тәсілдерін анықтайды:

- тілдік білім берудің біліктілік негізі және соңғы нәтиже сапасы бойынша оны бағалау;
- коммуникативтік-қызметтік бағыт;
- пән мазмұны мен соңғы көрсеткіштерді тілді меңгеру мен оқытудың типтік белгіленген стандартты деңгейлері бойынша топтастыру;
- пән мазмұнының қарым-қатынас салалары, тақырыптары, тақырыпшалары және типтік жағдаяттарынан құралатын танымдық-лингвомәдени кешендер түрінде көрініс табуы;
- **мәдениаралық қарым-қатынастың субъектісі** ретінде анықталатын жеке тұлғаның мәдениаралық қарым-қатынасқа қабілеті ретінде мәдениаралық біліктілікті қалыптастырудың жаңа **соңғы нәтижесінде** көрініс табатын тілдік біліктілікті бағалаудың өлшемдік-көрсеткіштік мөлшерлемесін жасау және оның негізінде тілді меңгеруді бақылау мен бағалаудың бірыңғай механизмін енгізу .

Мәдениаралық қарым-қатынас субъектісін қалыптастырудың әмбебап ғылыми-теориялық негізін отандық әдістеме ғылымында алғаш рет әзірлеген **«Шет тілдік және көп тілдік білім берудің танымдық-лингвомәдени әдіснамасы мен теориясы» (С.С. Құнанбаева)** болып табылады.

Танымдық-лингвомәдени әдіснамасы шет тілдік және көп тілдік білім берудің заманауи теориясының әмбебап тұжырымдамалық негізі ретінде тілдік білім беру үдерісін үлгілеуді, үш тілділік жағдайындағы тілдік білім берудің отандық халықаралық-бейімделген деңгейлік үлгілерін жасауды жаңашыл әдістермен қамтамасыз етеді, және білім беру үдерісін ұйымдастыру тәжірибесін айтарлықтай өзгертеді.

Бағдарлама төмендегі тарауларды қамтиды:

1. Пәннің мақсаттары мен міндеттері

2. Курстың құрылымы
3. Курс деңгейлері бойынша пән мазмұны
4. Оқу сағаттары
5. Оқыту формасы
6. Тілдік біліктіліктерді бағалаудың өлшемдік-көрсеткіштік мөлшері
7. Тілдік құралдарды меңгеруге қойылатын талаптар
8. Ұсынылатын оқу әдебиеттері.

Жоғары оқу орындарының шетел тілдері кафедралары осы ұсынылып отырған Бағдарлама негізінде белгілі бір оқу орнындағы мамандарды тілдік даярлаудың ерекшеліктерін ескере отырып, оқу жұмыс бағдарламаларын, пән бойынша оқу әдістемелік кешендерді және оқу құралдарын даярлай алады.

1. ЖБП циклі бойынша «Шетел тілі» пәнінің мақсаттары мен міндеттері

Курстың негізгі мақсаты шеттілдік білім беру үдерісінде студенттердің мәдениетаралық-коммуникативтік құзіреттерін жеткілікті (A2), базалық жеткілікті (B1) және базалық стандарттық (B2) деңгейлерінде қалыптастыру болып табылады. Егер студенттің тілдік деңгейі дайындығына байланысты жоғары оқу орнына түскенге дейін B1 деңгейінен жоғары болса, C1 деңгейіне жете алады.

Мәдениаралық-коммуникативтік біліктілік құрылымы білім беру біліктілігі сипатын бейнелейді және *төл мәдениеті мен өзге мәдениет туралы білімді, өз білімін іс жүзінде қолдану іскерліктері мен дағдыларын қамтитын күрделі жекетұлғалық білім беруді, сонымен қатар бұл білімдердің, іскерліктер мен дағдылардың жүзеге асуына септігін тигізетін жеке тұлға қасиеттерінің жиынтығын, және де өзге мәдениет өкілдерімен өзара әрекет кезінде оларды іс жүзінде қолдана алу тәжірибесін қамтиды.* Мәдениаралық-коммуникативтік біліктілік шетел тілін және өзге мәдениетті үйренуде білім беру біліктілігі болып табылады, сонымен бірге мәдениаралық-коммуникативтік біліктілікті қалыптастыру барысында шынайы болмыстың нысаны *әр түрлі мәдениет өкілдерінің қарым-қатынас үдерісі* болып табылады.

Мәдениаралық біліктілік құрамы төмендегі біліктіліктер жиынтығымен анықталады:

- білім алушының төл мәдениеті негізінде алғашқы «әлемнің тұжырымдамалық бейнесін» ұлттық сана мен менталитеттің тілдік мәдени көрінісі ретінде қалыптастыратын *тілдік мәдени біліктілік*;

- білім алушының «екінші танымдық санасын» басқа лингвосоциум концептісі мен әлем бейнесі ретінде қалыптастыратын және оның «екінші құрылым-білім» танымдық жүйесінде әлем туралы және «басқа қолданыс» тілімен астасып жатқан *әлеуметтік-мәдени біліктілік*.

Біліктіліктің осы түрі төл мәдениет пен өз тілі негізінде мәдениет пен «тілдік сананы» «берілген» негіздегі «жаңа» ретінде қалыптасады;

- таным және ойлаудың қалыптасу үдерісінің ажырамас бөлігі ретінде тілдің қалыптасуын қамтамасыз етуші *танымдық біліктілік*.

Танымдық біліктіліктің қалыптасуы менталды құбылыстар ретінде танымдық құрылымдарда көрініс табады, бұлардың көмегімен адам қоршаған ортаны қабылдайды және қоғамның әлеуметтік категорияларының әлеуметтік менталитетімен байланысты ұжымдық сананы бейнелей отырып, табиғи тілдің жалпы иегері ретінде онымен өзара әрекеттеседі;

- білім алушының коммуникативтік ниеттерді жүзеге асыру қабілеті мен даярлығы ретінде түсіндірілетін *коммуникативтік біліктілік*;

- шетел тілін тілдік және коммуникативтік әрекеттің барлық аспектілерінде кәсіби деңгейде меңгеру ретінде түсіндірілетін, болашақ кәсіби әрекет технологиясымен тікелей байланысты *кәсіби-бағдарлы біліктілік*;

- аударма (мәселе, пән бойынша жалпы аялық ақпарат, пікірталас туғызатын жағдаяттар, ықтимал шешімдер) тілі үшін бастапқы мәтіннің пәндік мазмұнын бейнелейтін жаңа танымдық лингвомәдени кешендерді меңгеру ретінде түсіндірілетін *контентті-кәсіби біліктілік*;

- кәсіби маңызды мәселелердің кең ауқымы бойынша кәсіби қарым-қатынасты еркін жүзеге асыру қабілеті мен іскерлігі ретінде қарастырылатын *кәсіби-мамандандырушы біліктілік*.

Алға қойған мақсатқа сөйлеудің үлгілеу формалары мен қарым-қатынастың түрлерінде қол жеткізілетін әр деңгейдің дескрипторларында көрсетілген шетел тілін меңгерудің әр деңгейінің міндеттерін шешу жолымен жетуге болады.

2. Курстың құрылымы

Жоғары білім берудің Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес мамандықтарына арналған «Шетел тілі» пәнін оқытуға 6 кредит бөлінеді. Осы берілген көлемнің шеңберінде жоғарыда атап көрсетілген деңгейлерді меңгеру шетел тілдері деңгейлерінің Жалпыеуропалық шкаласына сәйкес жүзеге асырылады.

Осы берілген көлемнің шеңберінде жоғарыда атап көрсетілген деңгейлерді **үштұғырлы тілдерді оқытудың ұлттық бейімделген деңгейлік үлгісіне** сәйкес меңгеру жүзеге асырылады, аталмыш үлгіге сәйкес шетел тілдерін оқыту төмендегі деңгейлерге бөлініп топтастырылады:

1. Ең аз жеткілікті деңгей. Біліктіліктердің жалпыеуропалық шкаласының (БЖШ) А1, А2 деңгейлеріне сәйкес келетін (I ұлттық стандарттық – **I-ҰС**);

2. Базалық жеткілікті деңгей. Біліктіліктердің жалпыеуропалық шкаласының (БЖШ) В1 деңгейіне сәйкес келетін (II ұлттық стандарттық – **II-ҰС**);

3. Базалық стандартты деңгей. Біліктіліктердің жалпыеуропалық шкаласының (БЖШ) В2 деңгейіне сәйкес келетін (III ұлттық стандарттық – **III-ҰС**);

4. Жоғары базалық стандартты деңгей. Біліктіліктердің жалпыеуропалық

шкаласының (БЖШ) С1, С2 деңгейлеріне сәйкес келетін (IV ұлттық стандарттық – IV-ҰС);

3. Курстың деңгейлер бойынша пәндік мазмұны

Әр деңгейдің пәндік мазмұны жаңа **танымдық-лингвомәдени кешенде (ТЛК)** ұйымдастырылады, оның құрамына төмендегілер енеді:

- оқытудың осы деңгейінің мазмұнын бейнелейтін қарым-қатынас саласы;

- осы салада жүзеге асырылатын қарым-қатынастың сөйлеу тақырыптары мен тақырыпшалар жиынтығы;

- қарым-қатынастың типтік жағдаяттары.

Ең аз жеткілікті А1 деңгейде төмендегідей **ТЛК жүзеге асады:**

I. Қарым-қатынастың әлеуметтік-тұрмыстық саласы келесі тақырыптардан көрініс табады:

«**Алғашқы қатынас**»; «**Амандасу**», төмендегі тақырыпшаларда кеңінен қамтылады: «Танысу»; «Мамандық»; «Өмірбаян»; бұлар мынадай **типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады:**

1. Курс студенттерімен танысу:

Университеттегі бірінші күн. Студентке тіркеу карточкасын толтыру ұсынылады, онда жеке мәліметтер көрсетілу керек.

2. Туған күн кешінде қонақтарды таныстыру.

3. Университет кітапханасына жазылу кезінде формуляр толтыру.

4. Өз атынан түйіндеме жазу.

2. Отбасы, келесі тақырыпшаларда кеңінен ашыла түседі: «Отбасы құрамы»; «Туысқандық байланыстар»; «Отбасының күнделікті өмірі»; «Ұрпақтар арасындағы отбасылық қатынастар»; «Айналысатын іс түрлері»; бұл тақырыпшалар келесі **типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады:**

1. Өз отбасыңыз туралы әңгімелеңіз; өзіңіздің серіктесіңіздің отбасы, туысқандық байланысы және қарым-қатынастары туралы сұраңыз. 2. Қонақты отбасы альбомымен таныстырыңыз. Отбасында кім жұмыс істейді, кім оқиды немесе басқа іспен айналысады – айтып беріңіз. Отбасылық шежірені салып, онда не бейнеленгені туралы әңгімелеңіз. 3. Белгілі тұлғаның (құрбыңыздың, көршіңіздің) отбасын сипаттаңыз.

3. «Үй, пәтер»: келесі тақырыпшаларда кеңінен қамтылады:

«*Тұрғылықты жері*»; «*Пәтерге жиһаз орналастыру*»; «*Қоныс той*»; келесі **типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады:**

1. Әріптесіңізге өзіңіздің үйіңіз, пәтеріңіз туралы айтып беріңіз.

2. Серіктесіңізден оның қандай пәтерді жалға алғысы келетінін сұраңыз. Оған ұнаған пәтерді сипаттаңыз.

3. Жаңа пәтерге қандай жиһаз және тұрмыстық техника сатып алу керек екендігі туралы досыңызбен ой бөлісіңіз.

4. Жаңа пәтерге жаңа жиһаздар сатып алу/орналастыру туралы мәселені талқылау үшін дизайнерді шақырыңыз.
 5. Сіз қоныс тойын жасап жатырсыз және қонақтарға өзіңіздің жаңа пәтеріңізді көрсетіп жүрсіз. Олардан интерьерді өзгерту не өзгертпеу қажеттілігі туралы сұраңыз.
 6. Өзіңіздің досыңызға жазатын хатыңызда жаңа пәтеріңізді суреттеңіз. Неден бас таған жөн?
 7. Өзіңіз арамандаған болашақ үйіңіздің жоспарымен таныстырыңыз.
- 4. «Тағам», мына тақырыпшаларда кеңінен ашылады: «Азық-түлік»; « Азық-түлік дүкені»; «Қоғамдық тамақтану орындары», «Студенттік асхана»; «Гастрономиялық дәстүрлер»; бұл тақырыпшалар төмендегі типтік жағдаяттарда жүзеге асады:**
1. Тамақ өнімдері, тағам туралы әңгімелеңіз.
 2. Бір астың дайындалуы туралы айтыңыз. Отбасылық рецепт.
 3. Ас мәзірін талқылаңыз, тапсырыс беріңіз, қызмет көрсету туралы өз пікіріңізді білдіріңіз.
 4. Сізге басқа елден қонақ келді. Одан ұлттық тағамдар туралы сұраңыз.
 5. Сіз мерекеге орай азық-түлік сатып алу. Азық-түлік дүкеніндегі сатушымен сұхбат құрастырыңыз.
 6. Сіз қонақтарға не дайындар едіңіз?
 7. Мерекелік дастархан. Дастарханға ыдыс-аяқты орналастыру.
 8. Таңғы асқа, түскі асқа және кешкі асқа мәзір дайындау.
 9. Сіздің тамақ және сусындар бойынша талғамыңыз қандай?
- 5. «Киім», төмендегі тақырыпшаларда кеңінен қамтылады: «Сауда жасау»; «Супермаркеттер мен бутиктер»; бұлар келесі типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады:**
1. Өзіңіз қалаған тауардың өлшемі сізге сәйкес келмеді. Сатушы сізге тағы бірде қайтадан келіңіз деп ұсыныс жасайды.
 2. Шетелде болған досыңыздан сол елде ұлттық киімдерді, сувенирлерді қайдан сатып алуға болатындығын сұраңыз.
 3. Сатушыдан оларда дүкенде сізге қажет тауар бар ма екендігін сұраңыз. Сатушыдан сізге кеңес беруін сұраңыз.
 4. Үлгілеу үйінде қазіргі заманғы жастар стилі туралы талқылаңыз. Қазіргі заманғы жастар стилі қандай? .
- Жеткілікті (А2) деңгейінде төмендегі ТЛК жүзеге асады:**
- Қарым-қатынастың әлеуметтік-мәдени саласы келесі тақырыптардан көрініс табады:**
- 1. «Уақыт». Бұл келесі тақырыпшаларда кеңінен ашылады: «Жыл мезгілдері»; «Жұмыс күні»; «Күн тәртібі»; «Демалыстар, бос уақыт, қызығатын іс, менің өмірімдегі спорт»; тақырыптары келесі типтік жағдаяттарда жүзеге асады:**
 1. Жыл мезгілдері туралы ой бөлісіңіздер. Жылдың қай мезгілі сізге көбірек ұнайды. Ол туралы серіктесіңізден сұраңыз? Қалған жыл мезгілдері Сізге

неліктен ұнамайтындығын дәлелденізі?

2. Өзіңіздің күн тәртібіңізді серіктесіңіздің жұмыс режимімен салыстырыңыз. Өзіңіздің күн тәртібіңізде нені өзгертуді қалар едіңіз? Сіздің серіктесіңіз ше?

3. Бірге оқитын студенттен қызығатын істері және хоббиі туралы сұраңыз. Оған өзіңіздің қызығатын істеріңіз туралы айтып беріңіз. Сіздердің ортақ қызығушылықтарыңыз бар екендігі анықталады. Уақытты бірге өткізу туралы шешім қабылдау.

4. Сізді қандай спорт түрлері қызықтыратындығы туралы әңгімелеңіз; сіз олармен өзіңіз айналысасыз ба? Сіздің серіктесіңіз басқа спорт түрлерін қалайды, бірақ ол олармен айналыспайды. Оған немқұрайлы жанкүйер болмауға кеңес беріңіз.

2. «Әлем картасы»; «Тілдерін оқып жатқан елдер және Қазақстан».

Төмендегі тақырыпшаларда қамтылады: «*Географиялық жағдайы, қалалар*»; «*Көлік*»; «*Қалада бағдар жасай білу*»; «*Қалалардың бірінің көрнекті жерлері*»; **мынадай типтік жағдаяттарда жүзеге асады:**

1. Шетелдік қонақтарға өзіңіздің еліңіз, оның астанасы, сіздің елге қалай келуге болатындығы (пойызбен, ұшақпен) туралы айтыңыз.

2. Қазақстан – көп ұлтты мемлекет. Қазақстанда тұратын ұлттарды және олардың тілдерін атап көрсетіп, оның этнографиялық картасын жасаңыз.

3. Тілдерін оқып жатқан елдердің этнографиялық картасын жасап, олардың негізгі астаналарын атап айтыңыздар және оларды қысқаша сипаттаңыздар.

3. «Мейрамдар, дәстүрлер, әдет-ғұрыптар», келесі тақырыпшаларда қамтылады: «Адам өміріндегі туған күнді және басқа да оқиғаларды мерекелеудің отбасылық дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары»; «Ұлттық мейрамдар, олардың маңызы»; «Мерекелік дәстүрлердің рөлі», (Жаңа жыл, 1 Мамыр, Жеңіс күні және т.б.); *осы тақырыптар келесі типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады:*

1. Сіз шет елден келген досыңызды туған күн мерекесіне шақырдыңыз. Отбасы мүшелерін досыңызға таныстырыңыз. Осы отбасылық мейрамды өткізу дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары туралы досыңызға әңгімелеңіз.

2. Шетелдік қонақтар Наурыз мерекесінде. Қонақтарға осы мейрам дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары туралы айтыңыз.

3. Серігіңізден оның еліндегі әр түрлі оқиғаларды мерекелеу дәстүрлері, ұлттық мейрамдар туралы сұраңыз.

4. Бір- біріңізге Жаңа жылды қалай қарсы алғандарыңыз туралы айтып беріңіздер.

I. Қарым-қатынастың оқу-кәсіби саласы төмендегі тақырыптарда беріледі: «*Оқу сабақтары*»; «*Жұмыс күні*»; «*Оқуға/жұмысқа деген қатынас*»; «*Болашаққа жоспар*»; «*Болашақ маманның кәсіби қасиеттері*»; бұл тақырыпшалар келесі типтік жағдаяттарда жүзеге асады:

1. «Менің болашақ мамандығым: бүгін және ертең» тақырыбына әңгіме.

2. Оқу пәндері туралы пікірталас: қолдау және қарсы шығу дәлелдері.

Менің сүйікті пәнім.

3. Шетелдік құрдастарыңызбен екі елдің оқу жұмысын ұйымдастыру, оқу пәндері, университет өмірі туралы әңгіме: ұқсастықтары мен айырмашылықтарын айқындау.

Базалық жеткілікті (B1) деңгейінде төмендегі ТЛЖ жүзеге асады:

I. Қарым-қатынастың әлеуметтік-тұрмыстық саласы төмендегі тақырыптардан көрініс табады:

1. «Қазіргі қоғамдағы отбасы», «Заманауи жас отбасы және оның мәселелері», бұл аталған тақырыптар мынандай тақырыпшаларда кеңінен талқыланады: *«Әлемдегі заманауи отбасының түрлері», «Отбасындағы ұрпақтардың өзара қарым-қатынасы», «Қазақстандағы және тілін оқып жатқан елдегі некеге отырудың ұлттық дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары», «Жас отбасы қаражаты және шығындардың негізгі ережелері»*, бұл аталған тақырыпшалар мынандай типтік жағдаяттарда жүзеге асады: *«Сіздің отбасыңызда сіздің жақындарыңыз сіздің хоббиіңізді құптамайды делік – сіз өзара түсіністікті қалай орнатар едіңіз?», «Қазақстанда да , тілін оқып отырған елде де некеге отырар кезде жас жұбайлар ұлттық дәстүрлерді және үйлену тойы салтанатын міндетті түрде сақтау қажет пе деген мәселені жиі талқылайды»; «Неке беріктігінің негізгі шарты неде?», «Дөңгелек үстелге қатысушылар «Ұлт денсаулығы - дені сау отбасы» бағдарламасын жасау мақсатында сау отбасының тіршілік ету шарттарын талқылайды».*

2. «Заманауи тұрғын үй» тақырыбы: төмендегі тақырыпшаларда кеңінен ашыла түседі: *«Тұрғын үй түрлері (қала, ауыл үйі, пәтер)», «Тұрғын үй салу», «Заманауи безендіру»*, бұл тақырыпшалар төмендегідей типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады: *«Оқу кезеңінде тұрғын үй сатып алу/жалға алу мүмкіндігі туралы ақпарат алынады», «Сіз шетелдік жоғары оқу орнына стажировкаға келдіңіз. Пәтерді жалға алу туралы хабарландыру беріңіз», «Қалаландырудың адамға деген жағымсыз ықпалын қандай тәсілдермен азайтуға болады деген сұрақ талқыланады», «Сіз қала сыртынан үй салып бітірдіңіз. Қала сыртындағы үйді жайластыру туралы дизайнерден кеңес сұраңыз».*

II. Қарым-қатынастың әлеуметтік-мәдени саласы төмендегі тақырыптарда берілген:

1. «Қазақстан және тілін оқып жатқан елдер», төмендегі тақырыпшаларда кеңінен қарастырылады: *«Қазақстан Республикасы мен тілін оқып жатқан елдердің ұлттық белгілерінің тарихи-мәдени маңызы», «Туған күнді, баланың дүниеге келуін мерекелеудің отбасылық дәстүрлері», «ҚР және тілін оқып жатқан елдердің мемлекеттік, зайырлы және діни мерекелері»* төмендегі типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады: *«Сіздің шетелдік достарыңыздың отбасында бала дүниеге келді. Сіз тілін оқып жатқан елде бұл оқиғаны қалай мерекелейтіндігін білгіңіз келеді, және өз*

еліңізде бұл оқиганы мерекелеу дәстүрлері туралы әңгімелеңіз», «Сіздің шетелдік құрдастарыңыз Наурыз мерекесінде. Қонақтарды бұл мейрамды атап өту дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары қызықтырады: оларға бұны қалай қызықты етіп айтуға болады?».

2. «Демалыс. Саяхат», төмендегі тақырыпшаларда кеңінен ашыла түседі: «Бос уақыт: оны өткізу тәсілдері», «Сіздерді қызықты саяхатқа шақырамыз!» және мына типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады: «Сіз тілін оқып жатқан елге саяхат жасағыңыз келеді. Туристік агенттіктен саяхаттың шарттары туралы сұраңыз».

III. Қарым-қатынастың оқу-кәсіби саласы

«Білім. Мамандық», мына тақырыпшаларда кеңінен қарастырылады: «Университет, мамандық таңдау», «Менің болашақ мамандығым. Кәсіби біліктілік. Маман сапасы». «Әр түрлі мамандықтың артықшылықтары мен кемшіліктері» және мына типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады: «Сенің шетелдік танысың біздің жоғары оқу орынында білім алғысы келеді. Сайтқа өзіңнің факультетің туралы ақпаратты орналастыр және сенің университетіңде білім алудың беделді екендігін дәлелде». «Отбасылық кеңесте өз таңдауыңыздың дұрыстығы талқыланып жатыр». «Сіз өз таңдауыңызды қорғап дәлелдер келтіресіз».

Өзіңіз таңдаған мамандық өкілдерімен кездесу. Мына сұрақтар талқыланып жатыр: қалай нағыз білікті маман болуға болады? «Таңдап алынған мамандық өкілдерімен кездесу. Талқыланатын сұрақ: «Таңдап алынған мамандықтың артықшылықтары мен кемшіліктері. Таңдалған мамандықтың еңбек нарқындағы сұранысы» Студенттердің оқу жұмыстарының қандай режимі ойға қонымды болып табылады?

Базалық стандарттық (B2) деңгейінде төмендегі ТЛК жүзеге асырылады:

I. Қарым-қатынастың әлеуметтік-мәдени саласы төмендегі тақырыптарда қамтылады:

1. Денсаулық және салауатты өмір салты, төмендегі тақырыпшаларда кеңінен ашылады: «Қазақстанда және тілін оқып жатқан елде медициналық қызмет көрсету және әлеуметтік қорғау формалары», «Ғасыр сырқаты. Денсаулық жағдайына әсер етуші факторлар (өмір салты, гигиена, тамақтану, спорт...))», «Қалыпты жағдай және өзін-өзі сезіну», «Денсаулық және спорт», төмендегі типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады: «Отбасылық дәрігер мәселесі – отбасылық дәрігер қызметімен таныстыру. Ақылы медицина – медицинаны дамытудағы маңызды бетбұрыс болып табылады ма?»

2. Заң. Адам құқығы және оны қорғау, төмендегі тақырыпшаларда кеңінен қамтылады: «Тілін оқып жатқан елдегі және Қазақстан Республикасындағы адам құқығын қорғау ұйымдары», «Қылмыс және жаза», мына типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады: «Сатып алған азық-түлік және парфюмериялық өнімдер денсаулыққа зиянын тигізген. Не істеу қажет?»

(қатысушылар: құқық қорғаушы, сарапшылар және басқалар.)), Дөңгелек үстел басындағы әңгіме: Студенттер демалыс кезінде уақытша жұмысқа орналасады. Жұмысқа қабылдау және еңбек ақы төлеу шарттары келісіледі, бірақ олар орындалмайды (модератор: құқық қорғаушы).

3. Табиғат және адам, төмендегі тақырыпшаларда кеңінен қамтылады: «Өркениет және қоршаған әлем», «Қоршаған ортаны қорғау. «Жасылдар» партиясы, қоршаған ортаны қорғаудағы оның рөлі», келесі **типтік жағдаяттарда** жүзеге асырылады: «Адам қоршаған әлеммен келісімде өмір сүре ме? Оның жануарлар және өсімдіктер әлеміне қарым-қатынасы. (қатысушылар: экологтар, биологтар, педагог және басқалар.)), «Экологтармен кездесу. Талқыланатын сұрақтар: XXI ғасырда климат қандай болады? Адамзатты не күтіп тұр? Бұл әлемді құтқару үшін не істеуге болады?»

4. Адам өміріндегі мәдениет және өнер, төмендегі тақырыпшаларда кеңінен қамтылады: «Музыка және ән әлемі», «Бүкіл әлемге танымал әншілер мен музыканттар», «Өнердегі басты ағымдар және олардың өкілдері», «Әлемдік мәдениетті танудағы шетел тілінің рөлі», келесі **типтік жағдаяттарда** жүзеге асырылады: «**Жобаларды қорғау:** заманауи музыкалық жанрлар мен музыканттар туралы, ең танымал әншілер туралы», «Жеке тұлғаның рухани дамуындағы классикалық музыканың алатын орны», «Заманауи бейнелі өнердің заманауи үрдістері мен даму бағыттары және олардың біздегі және шетелдердегі өкілдері», «Әлемдік мәдениетпен танысу бізге өз мәдениетіміздің құндылықтарын тереңірек анықтауға көмектеседі ме?», «Әлемдік мәдениет жүйесіндегі ұлттық мәдениеттің рөлі мен орны».

5. Бұқаралық ақпарат құралдары, төмендегі тақырыпшаларда кеңінен қамтылады: «**Байланыс құралдары** (пресса, радио, теледидар, интернет, пошта, телефон, факс)», «Бұқаралық ақпарат құралдарының қазіргі заманғы адам өміріндегі рөлі және орны», мына **типтік жағдаяттарда** жүзеге асырылады: **Жобаларды қорғау:** «Пресса біздің күнделікті өмірімізде; тілін оқып жатқан елдегі және Қазақстандағы ең танымал басылымдар», «Қазіргі заманғы білім беру жүйесіндегі интернеттің рөлі мен орны?», «Дөңгелек үстел басындағы әңгіме: тілін оқып жатқан елде болған кезде Сіз жоғарыда аталған байланыс құралдарының әрқайсысын қолданып көруіңіз қажет. Бұл үшін нені білу қажет?».

II. Қарым-қатынастың оқу-кәсіби саласы төмендегі тақырыптармен таныстырылады:

1. «Менің болашақ мамандығым. Менің университетім», «Біздің елдегі және шет елдердегі оқу және студенттер өмірі», төмендегі **тақырыпшаларда** кеңінен талқыланады: «Өз мамандығыңды меңгеруге қажетті біліктіліктер», «Тілін оқып жатқан елдегі және біздің елдегі осы мамандықтың беделі», «Оқу жұмысының режимі», «Электрондық оқулықтарды және интернетті қолдану», мына **типтік жағдаяттарда** жүзеге асырылады: «**Мамандықты еркін таңдаудағы қазіргі заманғы мүмкіндіктер; кәсіби білім алудың қол жетімділігі.**».

Дөңгелек стол: «Біздің елдегі және шет елдердегі оқу және студенттер өмірі», «Студенттердің бос уақыты: әуестік/хобби; жұмыс басшылық, қосымша ақша табу» тақырыбына әңгіме.

Қарым-қатынастың кәсіби-бағдарлы саласы келесі тақырыпшаларда қамтылады:

«Тілін оқып жатқан ел және Қазақстан Республикасы ұлттық экономикасының саласы», «Студенттің нақты мамандығы саласы: салалардың пайда болу тарихы (қайнар көздері)»; «Қазіргі заманғы жағдай: тілін оқып жатқан елдегі және Қазақстан Республикасындағы оның дамуының өзіне тән ерекшеліктері»; «Салалар қызметі мен оның қызметкерлерінің әрекетін реттеуші халықаралық ұйымдар және/немесе келісімдер»: **келесі типтік жағдаяттарда жүзеге асырылады:** баяндамашы ғылыми-практикалық конференцияда тілін оқып жатқан елдегі және Қазақстан Республикасындағы салалардың дамуының өзіне тән ерекшеліктерін атап көрсетеді

6. іскерлік келіссөзге қатысушы салалардың қызметін реттеуші келісімдерді қолданады;

7. келісімшарт жасау және т.с.с. (студенттің мамандық таңдау ерекшелігіне қарай кафедра белгілейді).

C1 LAR деңгейіне сәйкес келетін **жоғары базалық стандартты деңгейде** төмендегі ТЛЖ жүзеге асырылады:

- **қарым қатынастың қоғамдық-саяси саласы** төмендегі тақырыптармен берілген:

«Қоғам, мемлекет және тұлға», мынандай тақырыпшаларда ашылады: «ТОЕ (тілін оқып жатқан ел) мен ҚР мемлекеттік құрылымы», «Сайлау жүйесі», «Саяси партиялар» және төмендегі **типтік жағдаяттарда** жүзеге асырылады: «Дөңгелек үстелге қатысушылар ТОЕ(тілін оқып жатқан ел) мен ҚР мемлекеттік құрылымдарының ұқсастықтары мен айырмашылықтарын, осы жүйелердің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау мақсатында талқылау үстінде», «Халықаралық саяси форумның қатысушылары дауыс беру нәтижелерінің шынайылығын қамтамасыз етудегі ҚР электронды сайлау жүйесінің өзгешелігін талқылау үстінде», «Конференцияға қатысушылар елді басқаруда электронды үкіметті қолдану тиімділігіне болжам жасауға тырысады», «Семинарға қатысушылар біздің елде және шет елде демократияны қалыптастыру және дамыту барысындағы саяси партиялардың рөлін, сонымен қатар адам құқығы үшін күрестегі олардың рөлін талқылайды»;

«ТОЕ мен ҚР ішкі және сыртқы саясаты», төмендегі тақырыпшаларда қамтылады: «Қазақстанның әлемдік білім беру кеңістігіне енуі», «Әр түрлі саяси жүйелер, мәдениет және дін өкілдерінің арасындағы төзімділік пен өзара түсіністікті қалыптастырудағы шетел тілінің рөлі», «Қазақстанның халықаралық терроризммен күреске қосқан үлесі» және келесі **типтік жағдаяттарда** жүзеге асырылады: «Семинарға қатысушылар бірлескен білім беру бағдарламаларының артықшылықтарын және отандық

дипломдардың шет елде жарамдылығы туралы мәселелерді талқылайды», «Дөңгелек үстелге қатысушылар мына тақырыпқа пікір таластырады: Әр түрлі мәдениет өкілдері арасында төзімділік мен өзара түсіністікті қалыптастыру құралы ретіндегі шетел тілінің рөлі», «ЕҚЫҰ өкілдері аймақтағы қауіпсіздік мәселелерін шешеді және қақтығыстық жағдайларды алдын алу бойынша стратегиялар даярлайды»;

«Әлеуметтік мәселелер», келесі тақырыпшаларда ашылады: «ТОЕ және Қазақстандағы демографиялық жағдай», «Жастар мен жұмысқа орналасу мәселелері. Жұмыс іздеу. Еңбек келісімшарты. Ұжымдағы атмосфера. Жұмыссыздық», «Адам құқығы. Қылмыс және жаза.» және мына **типтік жағдаяттарда** жүзеге асырылады: «Дөңгелек үстелге қатысушылар тілін оқып жатқан ел мен Қазақстандағы демографиялық жағдайдың ерекшеліктерін талқылайды», «Семинарға қатысушылар ауылдық жерлерде жас мамандарды жұмысқа орналастыру мәселелерін талқылайды», «Дөңгелек үстел басында гендерлік теңсіздік, отбасындағы зорлық-зомбылық мәселелері талқыланады»; «Пікірсайыс клубы отырысы Қазақстанда және шетелде жетім балаларды тәрбиелеудің патронаждық жүйесін дамыту мәселелерін талқылайды»; «Семинарға қатысушылар заманауи әлемдегі жеке тұлғаның қалыптасуындағы мұғалімнің ролі мен мұғалім беделін көтеру мәселесін талқылайды.»

қарым-қатынастың жалпы кәсіби саласы төмендегі тақырыптармен беріледі:

«Білім және ғылым», бұл тақырып төмендегі тақырыпшаларда ашылады: «Еңбек нарығындағы бәсекелестіктің объективті себептері», «Адам ресурстары сапасы – мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық тұрақтылығының негізі», «Интеллектуалды адам капиталы миграциясы: себебі неде?»; «Экономиканың инновациялық дамуына не кедергі келтіреді: мүмкіндіктерді бағаламау ма әлде ғылым мен білім саласының төменгі деңгейі ме?» деген мәселелер мына **типтік жағдаяттарда қарастырылады:**

«Дөңгелек үстелге қатысушылар өркениет дамуындағы ғылымның роліні талқылайды: Техниканың алға дамуы әлеуметтің алға дамуының басты шарты бола ала ма?»; «Пікірталас клубының қатысушылары әртүрлі елдердің білім беру жүйелеріндегі артықшылықтар мен кемшіліктерді талқылайды», «Студенттер топта шетелде білім алу мүмкіндіктерін және шетел ЖОО түсу шарттарын талқылайды (жарнама проспектілеріне сүйене отырып)»; «21 ғасыр – полиглоттар ғасыры: мәселелер мен шешімдер »тақырыбына конференция; «Пікірталас: Өмір бойы білім алу: мәселелер мен шешімдер».

C2 LSP деңгейіне сәйкес жоғары-базалық стандартты деңгейде төмендегідей ТЛК жүзеге асырылады:

Қарым-қатынастың арнайы-кәсіби саласы келесі тақырыптармен берілген:

Салалық мамандықтар (Менің мамандығым) келесі тақырыпшаларда ашылады: «Салаларды дамытудың заманауи үрдістері»;

«Инновациялық бағыттар және фундаменталды-қолданбалы ғылым салалары», олар келесі типтік жағдаяттарда қарастырылады: «Пікірсайыс клубы отырысы: Сіз Қазақстандағы салалық білім беру үлгілері ұтымды деп санайсыз ба?»; «Сіз шетелдік білім маманға қойылатын заманауи талаптарға жауап береді деп ойлайсыз ба, сіздің нақты дәлелдеріңіз»; «Өз мамандығыңыздың болашағы қандай деп ойлайсыз?»; «Кәсіби білім беруді жақсарту жөнінде қандай ұсыныстарыңыз бар? (Жоба тақырыбы)».

Салалық ғылым мен практика жетістіктері келесі тақырыпшаларда ашылады: «Әлемдік салалық ғылым мен практика жетістіктеріне қол жеткізу»; «Салалық өндірістің дамуындағы негізгі және елеулі кезеңдер (немесе жүйелер)»; «Қазақстандағы салалар дамуының қазіргі жағдайы (халықаралық-салыстырмалы талдау)»; «Ықпалдастық үдерістер салалық жүйеде: олардың болашағы бар ма?», олар келесі типтік жағдаяттарда қарастырылады:

Мәселені талқылау: «Сала әлемдік білімнен тыс дами ала ма?»

Брейн-ринг: «Алға дамудың қозғаушы күші не: ой ма әлде адам ба?»

Пікірсайыстар:

«Трансұлттық корпорациялар: ғылыми ойларды экспорттау, немесе салаларды жаулап алу керек пе?»

Пікірталас клубы: «Біздің мамандығымыз және оған сұраныс бәсекеге қабілетті ме».

Ескерту: бағдарламада көрсетілген қарым-қатынастың типтік жағдаяттары және әлеуметтік рөлдері ұсыныс сипатында болып табылады.

4. КОММУНИКАТИВТІК ӘРЕКЕТТІҢ ӨНІМДІ ТҮРЛЕРІН ОҚЫТУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

4.1. Ең аз жеткілікті деңгей- (біліктіліктің жалпыеуропалық шкаласы бойынша А1 деңгейіне сәйкес)

4.1.1. Ең аз жеткілікті деңгейде қалыптасатын біліктіліктер *когнитивтік және коммуникативтік біліктіліктер* болып табылады.

4.1.2. Ең аз жеткілікті деңгейде моделдік сөйлеу мен сөйлеу коммуникациясы түрлері : этикеттік сипаттағы диалог; диалог-сұрақ қою болып табылады.

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері: сипаттама, баяндау.

Жазбаша сөйлеу туындылары түрлері: қысқаша хабар, жеке хат, құттықтау хат, сауалнама, формуляр, кеден декларациясы, хабарлама жоспары.

4.1.3. Ең аз жеткілікті деңгей дескрипторлары :

- *Коммуникацияның ауызша және жазбаша түрлері бойынша:*

- мәлімет беруге дайындық және қабілет, ақпарат беру; ақпарат сұрау, сұрақтар қою, сұрастырып білу; кеңес беру, ұсыныс жасау; сендіру, сақтандыру; бағалауыш сөйлесімдердің, тұжырымдардың көмегімен сипаттау; мейірім білдіру және жақтырмау, қызығушылық-немқұрайдылық, үмітті, сезімді білдіру.

- *Диалог барысында* қайталауларды, перифраздарды және тағы басқа құралдарды қолдана отырып, дайын сөздер негізінде қарапайым әңгіме жүргізу,

әңгімені жалғастыру үшін қысқа сөз оралымдарымен ой бөлісу, күнделікті өмірге және сөйлеу тақырыптарына (отбасы, бос уақыт және т.б.) қатысты таныс тақырыптар бойынша әңгіме жүргізу, диалогты бастау, жалғастыру және аяқтау үшін сөйлеу әдеби сөздерін қолдану.

- *Монолог барысында:*

Өз отбасын, оқуын, тұратын орнын, курстастарын, күн тәртібін, ауа райын, жыл мезгілдерін және т.б. қарапайым фразалармен сипаттау, өзі, өзінің сабақтары мен қызығушылықтары туралы қысқаша хабарлама жасау.

Жазбаша коммуникация барысында: туған-туысқандарды, өзінің айналасындағыларды, олардың іс-әрекеттері, үй (пәтер) және т.б. сөйлеу тақырыптары бойынша қарапайым фразалармен сипаттау, рәсімдеудің нормативтік талаптарын сақтай отырып, коммуникативтік ниеттерді жеткізу.

Тыңдап түсіну барысында:

оқытушының және өзінің курстастарының сөзін, нұсқауларын түсіну;
күнделікті тұрмыста қолданылатын күнделікті қарапайым сөйлесімдерді қабылдау және түсіну;

оқытушының жақсы құрастырылған және баяу айтылған сұрақтарын, нұсқауларын, ережелерін немесе қарапайым қысқа бұйрықтарын түсіну;

хабарламаның тақырыбы туралы фрагментті (сөз, сөз тіркестері және қарапайым фразалар деңгейінде) болжап білу;

Оқу барысында келесі іскерліктер қалыптасады:

ұсынылған мәтіндердегі таныс атауларды, сөздерді, қарапайым фразаларды оқып бөліп көрсету;

тілін оқып жатқан елдегі адамдардың күнделікті өмірлерін реттеуіш прагматикалық мәтіндерді оқу: мәзір және ілінген хабарламалар, бағыттар мен жол карталары, әр алуан нұсқаулықтар мен ескертулер, кестелер және хабарламалар – жаңа әлеуметтік мәдени ортада іс-әрекетке бағдар беретін, негіз болатын ақпараттарды оқу;

4.1.4 Ең аз жеткілікті деңгейде біліктіліктердің қалыптасуын бағалау өлшемдері:

Бағалау деңгейлері: үйлесімді, жоғары, орташа, төмен.

Бағалау деңгейлері өлшемдерінің мазмұны:

Басқа тілдегі мәтінді ұйымдастырудың ережелерін сақтау. Жазбаша мәтіннің мазмұны мен көлемі (берілетін ақпараттың дәлдігі, нормативтік талаптарға сәйкестігі). Лексикалық қанықтығы, грамматикалық безендірілуі (этикет сөздердің дұрыстығы, орфография мен емле ережелерін сақтау).

Үйлесімді деңгей:

серіктесінің осы деңгейдегі коммуникативтік ниетін ым, ишара арқылы түсіну;

осы деңгейдегі өз коммуникативтік ниетін сөздік қоры жетпей қалған жағдайда көрнекіліктерді пайдалана отырып білдіру;

осы деңгейдегі сөйлеу/коммуникация формаларының авербалды және визуалды түрлерін таңдап алу;

коммуникативтік ниетін фото немесе суретте бейнеленген нақты деректерді пайдалана отырып баяндау;

Жоғары деңгей:

серіктесінің коммуникативтік ниетін дәлелдерді пайдалана отырып жалпы түсіну;

өз коммуникативтік ниетін оқып жатқан тілдің әлеуметтік-мәдени нормаларына сәйкес дұрыс білдіре алуы;

сөйлеудің логикалық құрылымының жеткіліксіз түрінің сөйлеу/коммуникация формаларын таңдау;

кейбір деректер мен сілтемелерді пайдалануда коммуникативтік ниетін білдірудің толық еместігі;

Орташа деңгей:

серіктесінің коммуникативтік ниетін тек жорамалдай түсінуі;

өз коммуникативтік ниетін шектеулі лексикалық бірліктерді пайдалана отырып жеткілікті түрде барабар білдіруі;

сөйлеу/коммуникация түрлері мен формаларын таңдау коммуникативтік ойға үнемі сәйкес келе бермейді;

кейбір деректерді пайдалануда интерференция салдарынан коммуникативтік ниетін білдірудің толық еместігі;

талап етілген деңгейде талқыға түсуге қабілетсіздігі. Сөйлеу мінез-құлқы коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан жеткіліксіз.

4.2. Жеткілікті деңгей- (біліктіліктің жалпыеуропалық шкаласы бойынша А2 деңгейіне сәйкес)

4.2.1. Жеткілікті деңгейде қалыптасатын біліктіліктер когнитивтік, әлеуметтік мәдени және коммуникативтік біліктіліктер болып табылады.

4.2.2. Жеткілікті деңгейде жиі қолданылатын сөйлеу формалары мен қатысым түрлері:

- әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени және оқу-кәсіби салаларында ақпарат алмасу жөніндегі диалог;

- іс-әрекетте түрткі болатын диалог.

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері: ой - пікір элементтері бар сипаттама, хабарлама.

Жазбаша сөйлеу туындылары түрлері: толық хат, жеке хат, құттықтау хаты, сауалнама, формуляр, кеден декларациясы, ой-пікір элементтері бар баяндама жоспары.

4.2.3. Жеткілікті деңгей дескрипторлары :

- *Коммуникацияның ауызша және жазбаша формалары саласында:*

- бағдарламада көзделген қарым-қатынастың ең кең таралған стандарттық жағдаяттарындағы нақты коммуникативтік міндеттерді шешуге сүйене отырып, тілдік материалды өзгерту, құбылту және байланыстыру қабілеті мен даярлығы;

- *Диалог барысында:*

- оқытушымен, курстастарымен және басқа да адамдармен қарым-

қатынаста күнделікті қарапайым жағдаяттарда ешқандай ерекше күш-жігер жұмсамай –ақ әңгімелесуді жүзеге асыра алады;

- әлеуметтік - тұрмыстық, әлеуметтік - мәдени және оқу - кәсіби салаларында ақпарат алмасу үшін қарапайым фразалар мен сөйлемдерді диалогта қолданады;

- айтылған ұсынысқа жауап беру және өз бастамашылық көрсету және әңгімелесушінің әрекет етуіне ұйытқы болу, серіктеспен келіспеу немесе келісу.

- *Монолог барысында:*

- бірқатар фразалар мен сөйлесімдерді қолдана отырып, өз достарын, тұрғылықты орын жағдайларын, тамаққа қатысты қалауларын, өзінің бос уақытын, қаладағы бағыт-бағдарларды, отбасылық және ұттық мейрамдарды және т.б. толығырақ сипаттау;

- сюжеттік суретті өз бетінше сипаттау;

- оқыған мәтіннің мазмұнын өз ұстанымын білдіре отырып элементарлы деңгейде қысқаша баяндау;

- өткен тақырыпқа қатысты көлемі бойынша шағын (10-15 фраза) хабарлама жасау.

- *Жазбаша коммуникация барысында:*

қарапайым қысқа хат, қысқа жеке хат жазу, рәсімдеудің нормативтік талаптарын сақтай отырып формулярды толтыру, өзінің күн тәртібін құрастыру және жазу, өзінің қалауларын, өмірбаянын, ағымдағы оқиғаларды және т.б. қарапайым түрде сипаттау;

оқыған мәтінге жоспар және мәтін, тақырып бойынша өзінің сөйлейтін сөзінің қысқаша тезисін құрыстыру және жазу және т.б.

- *Тыңдап түсіну барысында:*

таныс тақырыпта сөз болған жағдайда, тікелей қарым-қатынаста өзге адамның айтқан сөзінің жалпы мазмұнын түсіну;

фондық әлеуметтік мәдени білімдерге, оқыған лексикалық және грамматикалық материалға, сонымен қатар мағыналық контекстік болжамға сүйену;

өзінің жеке қарым-қатынас салаларына тікелей байланысты, мысалы жеке тұлғалық және отбасылық деректерге, дүкенде сауда жасау, атқаратын іс және т.б. қатысты жиі қолданылатын лексика мен фразаларды түсіну;

қысқа, анық және қарапайым хабарламалар мен хабарландырулардағы негізгі ақпаратты түсіну.

- *Оқу барысында:*

өткен тақырыптар шеңберінде әрекеттік күрделіліктің жоғары емес деңгейінің міндеттерін орындау бойынша нұсқауларды қамтитын мәтіндерді оқу;

қос тілді сөздіктермен және басқа да анықтамалармен жұмыс істеу, оларда жұмыста дұрыс бағыт-бағдар таба білу;

өзінің оқу тәжірибесіне, соның ішінде ана тілінде оқу тәжірибесіне

сүйену;

тілдік және мағыналық болжамды дамыту;

өз бетінше оқу дағдыларын дамыту.

4.2.4. Жеткілікті деңгейде біліктіліктердің қалыптасуын бағалау өлшемдері:

Үйлесімді деңгей:

Осы деңгейдегі мәтін авторларының, серіктесінің коммуникативтік ниетін түсіну;

осы деңгейдегі өз коммуникативтік ниетін түсінікті түрде білдіре алуы;

осы деңгейдегі сөйлеу/коммуникация формаларын сөйлеудің логикалық құрылымына барабар таңдай алуы;

коммуникативтік ниетін нақты деректер мен сілтемелерді пайдалана отырып жеткілікті түрде толық баяндауы;

Жоғары деңгей:

серіктесінің коммуникативтік ниетін дәлелдерді пайдалана отырып жалпы түсінуі;

өз коммуникативтік ниетін оқып жатқан тілдің әлеуметтік-мәдени нормаларына сәйкес дұрыс білдіре алуы;

сөйлеудің логикалық құрылымының жеткіліксіз түрінің сөйлеу/коммуникация формаларын таңдау;

кейбір деректер мен сілтемелерді пайдалануда коммуникативтік ниетін білдірудің толық еместігі;

Орташа деңгей:

серіктесінің коммуникативтік ниетін тек жорамалдай түсінуі;

өз коммуникативтік ниетін шектеулі лексикалық бірліктерді пайдалана отырып жеткілікті түрде барабар білдіруі;

сөйлеу/коммуникация түрлері мен формаларын таңдау коммуникативтік ойға үнемі сәйкес келе бермейді;

кейбір деректерді пайдалануда интерференция салдарынан коммуникативтік ниетін білдірудің толық еместігі;

талап етілген деңгейде талқыға түсуге қабілетсіздігі. Сөйлеу мінез-құлқы коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан жеткіліксіз.

4.3. Базалық жеткілікті деңгей - (біліктіліктің жалпыеуропалық шкаласы бойынша В1 деңгейіне сәйкес)

4.3.1. Базалық жеткілікті деңгейде қалыптасатын біліктіліктер құрамы *лингво-когнитивтік, әлеуметтік мәдени, когнитивтік және коммуникативтік біліктіліктер* болып табылады.

4.3.2. Базалық жеткілікті деңгейде жиі қолданылатын сөйлеу формалары мен коммуникация түрлері: диалог-сұрастыру, ой бөлісу диалогы; диалог - әңгіме;

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері: сипаттама, хабарлама, ой-пікір, ой - пікір элементтері бар хабарлама, түсіндіру, анықтау, бағалау.

Жазбаша сөйлеу туындылары түрлері: жеке тұлғалық сипаттағы электронды хат, мәтін, хабарлама, мазмұндама, өмірбаян, түйіндеме.

4.3.3. **Базалық жеткілікті деңгей дескрипторлары :**

- тіл жүйесін және оны мәдениаралық-коммуникативтік әрекетте қолдану тәсілдерін білу;

- сөйлеу және коммуникация жүйесін меңгеру төмендегі коммуникативтік актілерді жүзеге асыруға дайындық пен қабілеттілік ретінде:

- оқып үйренген қызметтер мен тақырыптар шеңберінде баяндау, сендіру, дәлелді түрде ақпаратты жеткізу, өнер және мәдениет (театрлар, фильмдер, кітаптар, әуендер және т.б.) мәселелері бойынша өз көзқарасын білдіру;

- өзінің қабылдау тәжірибесі, бағалау жүйесі елегінен өткізу және талқылау арқылы оқу тақырыбы бойынша өз көзқарасын білдіру (әлеуметтік тұрмыстық, әлеуметтік мәдени салалар);

- әңгімені немесе пікірталасқа белсенді қатысу (нақты жағдаятта таныс тақырып төңірегінде өрбіген әңгімеге еш дайындықсыз қатысу, әңгіме барысын түсініп тыңдау және өзіне қаратылып, анық айтылған сөзді түсіну, қажет болған жағдайда, қайтадан сұрау, өзінің жеке эмоцияларын білдіру және оларға жауап беру (ашу, қайғы, қызығушылық, қызықпаушылық және т.б.).

- *Коммуникацияның ауызша және жазбаша формалары саласында:*

- әңгімелесушіге мәлімет беру, ақпарат беру, қызығушылық білдіру, ақпарат сұрау, сұрастыру, кеңес беру, ұсыныс жасау, сендіру, сақтандыру, бағалау сөздерінің көмегімен сипаттау, мейірім білдіру және жақтырмау, қызығу және қызықпау, үміттену, жанын түсінушілікті білдіру қабілеті мен даярлығы.

- *Диалог барысында:* серіктестік назарын өзіне аударып, ұстай білу, қызығушылық білдіру, сөздік қоры жетпей қалғанды кезде мағыналас сөздермен ауыстыру, ым-ишаралар, дене қимылдары арқылы шеше білу, қате айтқан кезде өзін өзі түзету, анық және баяу айта білу, қажет болған жағдайда, айтылғанды қайталау, жалғаулықтардың көмегімен сөздердің қарапайым топтарын тіркестіру арқылы фразалар құрастыру іскерлігі;

- *Монолог барысында:*

- өзінің жеке тәжірибесіне сүйене отырып, қарым-қатынастың әлеуметтік - тұрмыстық, әлеуметтік - мәдени және оқу-кәсіби салаларының базалық тақырыптары шеңберінде жағдаяттарды немесе оқиғаларды бірізді тұжырымдар түрінде сипаттау;

- кітаптың немесе фильмнің сюжетін баяндау және өз көзқарасын дәлелдей отырып, ол туралы өз пікірін білдіру;

- берілген тақырып бойынша алдын ала даярланған, күрделі емес баяндама жасау.

Жазбаша коммуникация барысында:

қарапайым байланысқан мәтін жазу;

немесе шынайы оқиғаларды сипаттау;

қызықтыратын тақырыптарға қысқа оңай эссе жазу;

күнделікті деректі ақпараттар мен қажетті әрекеттерді түсіндіре отырып, формасы мен мазмұны онша күрделі емес қысқа баяндамалар жазу;

Тыңдап түсіну барысында мыналарды түсіне алады:

кәсіби өмір тақырыптарына қатысты қарапайым ақпараттық хабарламаларды ;

анық нормативті айтылу жағдайында оқып үйренген тақырып бойынша әңгімені ;

әңгімелесушінің айтып отырған сөзін;

анық нормативті айтылу жағдайында жазылған радио және телебағдарлама ақпараттарын;

радиодан берілген жаңалықтар жиынтығының негізгі тұстарын және таныс тақырыптағы таспада жазылған, баяу айтылатын қарапайым мәтіндерді түсіну;

қызықтыратын тақырыптағы теледидар бағдарламаларының (сұхбат, қысқаша дәрістер, репортаждар) көп бөлігін түсіну;

Оқу барысында:

мәтіндерді электронды және қағаз жазбалардан қарау және қажетті ақпаратты табу;

күнделікті материалдардан (хат, брошюралар, қысқа ресми құжаттар) қажетті ақпаратты табу және түсіну;

егжей-тегжейлі нақтылаусыз мәтін тақырыбы бойынша ой-пікір білдіру;

таныс тақырыптағы қарапайым газет мақаласының негізгі қағидаларын анықтау;

қызықтыратын тақырыптағы деректі ақпараты бар қарапайым мәтіндерді оқып түсіну;

күрделі емес тілмен баяндалған техникалық ережелерді түсіну (қауіпсіздік ережелері);

буклеттерден, каталогтардан, аңдатпалардан, мәзірлерден, кестелерден қажетті ақпаратты іздеп табу және оларды қолдана білу немесе мәлімет алу.

4.3.4. Базалық жеткілікті деңгейде біліктіліктердің қалыптасуын бағалау өлшемдері:

1. Коммуникативтік ойды жүзеге асыру;
2. Логика-құрылымдық тұтастық;
3. Сөйлеудің пәндік мазмұнын игеру;
4. Тіл иелерінің лингвомәдени нормаларына сәйкестік;
5. Сөйлеудің лингвистикалық дұрыстығы; метатілді білу.

Бағалау деңгейлері: үйлесімді, жоғары, орташа, төмен.

Баға деңгейлері өлшемдерінің мазмұны:

Үйлесімді деңгей:

берілген деңгейде мәтін авторларының, серіктестің коммуникативтік ниетін толық түсіну;

оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына сәйкестігін ескере отырып, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды орынды қолдану арқылы

өзінің коммуникативтік ниетін барабар түрде жеткізу қабілеті;

логикалық құрылымды коммуникативтік ниетке сәйкес сөйлеу түрімен бірге коммуникация/сөйлеу формасы мен түрін таңдау;

коммуникативтік ниеттің максималды жеткілікті деңгейде толық баяндалуы, беделді көзқарастарға сүйене отырып шынайы деректерді, сілтемелерді берілген деңгей үшін жеткілікті дәрежеде қолдану және т.б., сөз әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан дәйектелген;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын сауатты меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 75% қатесіз сөйлеу барысында жіберген қателерді өз бетінше уақтылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық бай сөздік қоры және грамматикалық сауаттылық;

Жоғары деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды қоя отырып, серіктестің коммуникативтік ниеттерін жеткілікті толық түсінбеу;

оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына жеткілікті деңгейде сәйкестігін ескергеннің өзінде, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды кей жағдайда орынсыз қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниеттерін бейімді түрде жеткізу қабілеті;

коммуникативтік ниетке сәйкес келетін логикалық құрылымды сөйлеу түрлерін коммуникацияның/сөйлеу формасы мен түріне жеткіліксіз таңдау;

берілген деңгей үшін жекелеген фактілерді, көзқарастарға сілтемелерді жеткілікті дәрежеде қолданғанымен, коммуникативтік ниеттің максималды жеткілісіз деңгейде толық емес баяндалуы;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын дұрыс меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 50% қатесіз айтылымдар барысында жіберген қателерді өз бетінше уақтылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық бай сөздік қоры және грамматикалық сауаттылық;

Орташа деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды үнемі қолдана отырып, серіктестің коммуникативтік ниеттерін тек жалпы түрде ғана түсіну;

қарапайым құрылымдарды және лексикалық бірліктердің айтарлықтай шектеулі мөлшерін қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниеттерін жеткілікті дәрежеде үйлесімді жеткізу;

сөйлеу формасы мен түрі коммуникативтік ойға үнемі сәйкес келе бермейді;

коммуникативтік ниетті білдіруде жекелеген деректерді қолдана отырып, жоғары дәрежедегі дәлелдерді толық емес баяндау;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын жеткіліксіз дәрежеде меңгеру;

25 % қатесіз сөйлеу барысында жеткіліксіз дәрежедегі тілдік құралдарды сауатты қолдану; сөз екіні және сөйлеудің лексика-грамматикалық құралдарының жеткіліксіздігі;

Төмен деңгей:

Талап етілетін деңгейде пікірталасқа қатысуға қабілетсіздік. Сөйлеу әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан жеткіліксіз.

4.4. Базалық стандарттық деңгей - біліктіліктің жалпыеуропалық шкаласы бойынша B2 деңгейіне сәйкес

4.4.1. Базалық стандарттық деңгейде қалыптастырылатын біліктіліктер құрамы лингво-когнитивтік, әлеуметтік-мәдени, когнитивтік және коммуникативтік біліктіліктер болып табылады.

4.4.2. Базалық стандарттық деңгейде үлгілендірілетін сөйлеу формалары мен коммуникация сөйлеуі түрлері : әңгіме, сұхбат, пікірталас болып табылады.

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері: сипаттама, хабарлама, ой-пікір, хабарлама.

Сөйлеу айтылымдарының түрлері: түсіндірме, анықтама, бағалау, қысқаша мазмұндама, интерпретация, комментарий.

Жазбаша сөз туындыларының түрлері: түйіндеме, телефакс, ресми хат, баяндама тезисі, эссе.

4.4.3. **Базалық стандарттық деңгей дескрипторлары** төмендегілер болып табылады:

- тіл жүйесін және оны мәдениетаралық-коммуникативтік әрекетте қолдану тәсілдерін білу;

- сөйлеу және коммуникация жүйесін меңгеру төмендегі коммуникативтік актілерді жүзеге асыруға **дайындық пен қабілеттілік** ретінде:

- әр алуан тақырыптарға: жалпы, оқу-кәсіби, сонымен қатар бос уақытқа қатысты тақырыптарға мүдірмей әңгіме жүргізу;

- еш дайындықсыз, грамматикалық қателер жасамай, сөйлеу стилдеріне шектеусіз қарым-қатынас жасау;

- диалогты айтарлықтай жылдам және дайындықсыз жүргізу;

- қандай да бір іске өзінің қызығушылығын атап айту, қажетті дәлелдердің көмегімен өзінің көзқарасын түсіндіру және нақтылау;

- әңгімеге эмоциялық сипат беру.

- **коммуникацияның ауызша және жазбаша формалары саласында студенттер төмендегі дайындық пен қабілеттіліктерді көрсетеді:**

- оқып үйреніп жатқан салалар мен сөйлеу тақырыптары шеңберінде естіген және оқыған хабарламаны қабылдау және түсіну;

айқындау, дәлірек анықтау;

әңгімелесушінің айтқанын толықтыру;

пікірталас тудыратын тезисті, ұсынысты алға тарту;

түсіндіру, хабарлы екендікті білдіру;

әрекетке ұйтқы болу және серіктеске мақтау айту;
көмек көрсетуді ұсыну және оған жауап беру;
серіктестің араласуына рұқсат беру;
түзету, ескерту, нұсқау айту;
сөйлеушінің сөзін бөлу;
қарсы қойылған сұрақтарға жауап беру;
бірге ойлауға (индивидуалды әрекетке) түрткі болу;
өз пікірін дәлелдеу; әр түрлі көзқарасқа қарсы тұру; қорытынды жасау;
көңіл ортақтығын, өкінішті, қанағаттануды/қанағаттанбауды білдіру;
қуанышты, көңілі қалуды білдіру;
күдігін, өкпесін, ашуын білдіру;
қорқыныш, шошу, мазалану;
өзінің тұжырымының қате екендігін мойындау;
қарым-қатынастың бейтарап, ресми, бейресми стилдерін сақтай отырып,
әңгіме бастау және оны ары қарай жалғастыру;
әңгімеге араласу және оны әрі қарай дамыту;
түсінбегендігін білдіру, айтылғанды қайталап айтуын сұрау; әңгіме
тақырыбын өзгерту;
әңгімелесуді аяқтау;
өзін қызықтыратын мәселелерге кең көлемде анық сипаттама беру;
өз көзқарасын жеткілікті дәрежеде анық, толық қосымша
тұжырымдармен және мысалдармен дамыту және нақтылау;
ұсынылып отырған ұстанымның жағымды және жағымсыз тұстарын атап
көрсете отырып, өзекті мәселе бойынша өз көзқарасын түсіндіру;
ең жалпы сұрақтар бойынша дайындықсыз, анық нақты хабарламалар
жасау;
маңызды тұстарын атап көрсетіп, белгілі бір көзқарасты қолдайтын және
қолдамайтын дәлелдерді келтіріп, әр түрлі варианттардың жағымды және
жағымсыз жақтарын баяндай отырып, анық, қисынды құрылған баяндама
жасау.
рәсімдеудің нормативтік талаптарын сақтай отырып, коммуникативтік
ниетті жеткізу (ресми хат, эссе және т.б.);
оқығанның, тыңдағанның және көргеннің (мәтіннің, суреттің және
видеофильмнің) фактілерін, оқиғаларын жүйелі түрде жазбаша баяндау,
сонымен қатар әрекет етуші адамдардың іс-әрекеттеріне, суреттелген
фактілергі және оқиғаларға қатысты өз көзқарасын білдіру;
белгілі көзқарасты қолдайтын және қолдамайтын дәлелдер келтіре
отырып және шешім варианттарының жағымды және жағымсыз жақтарын
түсіндіре отырып, қандай да бір ұстанымды дамыту үшін эссе немесе баяндама
жазу;
айналада айтылып жатқандардың басым бөлігін түсіну және пікірталасқа
қатысу;
дәрістердің, әңгімелердің, баяндамалардың және де білім және кәсіби

әрекеттерге қатысты тақырыптық және лингвистикалық тұрғыда айтарлықтай дәрежеде күрделі сөйлеген сөздердің басқа да түрлерінің негізгі қағидаларын түсіну;

бір қалыпты жылдамдықпен айтылған, нақты тақырыптарға қатысты хабарландырулар мен хабарламаларды түсіну;

таспада жазылған, кедергілері бар шетел тіліндегі ақпаратты түсіну;

магнитофонға жазылған сөйлеген сөзді түсіну;

сөйлеушінің, көзқарасын, оның бір нәрсеге қатынасын анықтау және сөйлеген сөзінде бар ақпаратты анықтап табу;

радиодан немесе таспадан дыбысталған документалды радиобағдарламаларды және басқа материалдарды түсіну;

теледидар жаңалықтарын және ағымдағы оқиғалар туралы бағдарламаларды түсіну;

документалды фильмдердің және басқалардың мазмұнын түсіну;

маңызды тұстарын анықтай отырып, айтарлықтай күрделі мәтінді тез қарап шығу;

мақаланың мазмұнын жылдам түсіну және бағдарламалық тақырыптарға қатысты жаңалықтардың, мақалалардың немесе хабарламалардың өзектілігін анықтау;

қажетті анықтамалық материалдарды қолданып, мәтіндерді өз бетінше оқып түсіну (сирек кездесетін идиомалық тіркестер қиындық туғызуы мүмкін);

газет және журнал мақалаларындағы ең маңызды фактілер мен оқиғаларды анықтап көрсету;

негізгі идеяны, ойды анықтап көрсету;

мәтіннің мазмұнын максималды дәл және нақты түсіну;

таныс емес сөздердің мағынасын контекст және сөздің құрылымы бойынша анықтау (контекстуалды және тілдік болжап табу);

мәтіннен семантиканың ұлттық мәдени компоненттері бар реалийлер мен сөздерді табу;

мәдени маңызды ақпаратты іріктеу;

алынған ақпаратқа сын көзбен қарау, деректер мен оқиғаларды бағалау;

болып жатқан оқиғаларға, кейіпкерлердің әрекеттеріне өзінің көзқарасын білдіру;

қажетті ақпаратты іздеу мақсатында шағын мәтіндерге көз жүгіртіп шығу;

прагматикалық сипаттағы материалдан (жарнама, аңдатпалар, бағдарламалар, анықтамалық үндеухаттар, кітапшалар...) қажетті ақпаратты тауып алу;

қызықтыратын мәселелерге қатысты хат-хабарларды оқу және еш қиындықсыз негізгі ойды түсіну.

4.4.4. Базалық стандартты деңгейде біліктіліктердің қалыптасуын бағалау өлшемдері:

1. Коммуникативтік ойды жүзеге асыру;

2. Логика-құрылымдық тұтастық;
3. Сөйлеудің пәндік мазмұнын игеру;
4. Сол тілде сөйлеушінің лингвомәдени нормаларына сәйкестік;
5. Сөйлеудің лингвистикалық дұрыстығы; метатілді білу.

Бағалау деңгейлері: үйлесімді, жоғары, орташа, төмен.

Баға деңгейлері өлшемдерінің мазмұны:

Үйлесімді деңгей:

берілген деңгейде мәтін авторларының, серіктестің коммуникативтік ниетін толық түсіну;

оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына сәйкестігін ескере отырып, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды орынды қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниетін сол тілге барабар түрде жеткізу қабілеті;

коммуникативтік ниетке сәйкес логикалық құрылған сөйлеу түріне барабар коммуникация/сөйлеу формасы мен түрін таңдау;

коммуникативтік ниеттің жоғары жеткілікті деңгейде толық баяндалуы, берілген деңгей үшін шынайы деректерді, беделді көзқарастарға сүйенген сілтемелерді жеткілікті түрде дәлелдер арқылы қолдану және т.б., сөйлеу әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан дәйектелген;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын сауатты меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 75% қатесіз сөйлеу барысында жіберген қателерді өз бетінше уақытылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық бай сөздік қоры және грамматикалық сауаттылық;

Жоғары деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды қолдана отырып, серіктестің коммуникативтік ниетін онша толық түсінбеу;

оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына жеткілікті деңгейде сәйкестігін ескергеннің өзінде, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды кей жағдайда орынды қолданғанның өзінде коммуникативтік ниеттерін барабар түрде онша толық жеткізе алмауы;

логикалық құрылған коммуникативтік ниетке сәйкес сөйлеу түріне коммуникация/сөйлеу формасы мен түрін таңдау;

жекелеген фактілер мен сілтемелерді пайдаланудың жоғары деңгейінде коммуникативтік ниеттің жеткіліксіз түрде толық емес баяндалуы;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын дұрыс меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 50% қатесіз айтылымдар барысында жіберілген қателіктерді өз бетінше уақытылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық сөз байлығы және грамматикалық сауаттылық;

Орташа деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды үнемі қолдана отырып, серіктестің

коммуникативтік ниеттерін тек жалпы түрде ғана түсіну;

қарапайым құрылымдарды және лексикалық бірліктердің айтарлықтай шектеулі мөлшерін қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниеттерін жеткілікті дәрежеде үйлесімді жеткізу;

сөйлеу формасы мен түрі коммуникативтік ойға үнемі сәйкес келе бермейді;

жекелеген деректерді қолдана отырып, жоғары дәрежелі дәлелдер арқылы коммуникативтік ниетті жөнді білдіре алмау;

коммуникативтік актінің құрудың стратегиясы мен тактикасын жеткіліксіз дәрежеде меңгеру;

25 % қатесіз сөйлеу барысында тілдік құралдарды онша дұрыс қолдана білмеу; сөз екіпінінің және лексика-грамматикалық тілдік қолданыстың дұрыс болмауы;

Төмен деңгей:

Талап етілетін деңгейде пікірталасқа қатысуға қабілетсіздік. Сөйлеу әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан жеткіліксіз.

4.5. Жоғары базалық стандарттық деңгей – (C1 LAR деңгейіне сәйкес)

4.5.1. Жоғары базалық стандарттық деңгейде қалыптастырылатын біліктіліктер құрамы лингво-мәдени, әлеуметтік-мәдени, кәсіби-бағдарлы контентті-кәсіби біліктіліктер болып табылады.

4.5.2. Жоғары базалық стандарттық деңгейде жиі қолданылатын сөйлеу формалары мен коммуникация түрлері : сұхбат, пікірталас, пікірсайыс болып табылады.

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері: сипаттама, хабар, ой-пікір, хабарлама.

Айтылым түрлері: сұхбат, пікірталас, пікірсайыс, дәлелденген бағалау, интерпретация, түсініктеме беру, шолу, қысқаша мазмұндау.

Жазбаша сөйлеу түрлері: жеке және ресми хат, реферат, баяндама, эссе.

4.5.3. **Жоғары базалық стандарттық деңгей дескрипторлары** төмендегілер болып табылады:

сөйлеу және коммуникация жүйесінде:

- төмендегі коммуникативтік актілерді жүзеге асыруға дайындық пен қабілеттілік:

- сөз таңдауда ешқандай қиындықсыз, мүдірмей, бірден өз ойын білдіру; идеялардың өзара байланысын анық көрсете отырып, жалпы, оқу және кәсіби тақырыптарға мүдірмей әңгіме жүргізу;

- сөз жетіспей қалғанда перифраздарды қолданып, өз ойын еркін білдіру;

- серіктеспен еш дайындықсыз, грамматикалық қателер жасамай, әр түрлі әлеуметтік рөлдерге ене отырып, ешқандай шектеусіз қарым-қатынас жасау;

- қандай да бір оқиғаға немесе іске өзінің қызығушылығын атап айту, қажетті дәлелдердің көмегімен өзінің көзқарасын түсіндіру және нақтылай түсу;

коммуникацияның ауызша және жазбаша формалары саласында студенттер төмендегімен дайындық пен қабілеттіліктерін көрсетеді:

- ақпарат сұрастыру;
- тілін оқып жатқан елдегі және ҚР өзекті саяси, экономикалық, мәдени және басқа да оқиғалардан хабардар екендігін білдіру;
- мамандығы бірдей шетелдік әріптестермен қарым-қатынас орнату, әңгімені бастау, пікірталас жүргізу, жиналысты ашу;
- түсініктеме беру;
- талқыланатын мәселені тұжырымдап айту, күн тәртібін хабарлау;
- хабарлау, көзқарастарды қарама-қарсы қою;
- идиоматикалық тіркестерді қолдана отырып, вербалды және бейвербалды деңгейде коммуникативтік ниеттерді жүзеге асыра алу;
- қандай да бір көзқараспен келіспеуін/келісуін дәлелдеу;
- қорытынды жасау, түйінін айту;
- интеллектуалды немесе эвристикалық әрекеттерге ұйтқы болу;
- сөйлесушіге эмоционалды тұрғыдан әсер ету;
- оның ұстанымы мен мінез-құлқын басқару;
- әңгіменің әрі қарай жалғасуына ұйытқы болу;
- сендіру;
- айтқанынан қайтпау;
- талап ету;
- ескерту;
- ұсыныс жасау, кеңес беру;
- жиналыс жүргізу, пікірталасты, пікірсайысты қажетті арнаға бұру;
- баяндамашыны таныстыру, ол туралы бір-екі ауыз сөз айту, қатысушыларды баяндамашыға сұрақ қоюға шақыру;
- сөйлеген сөзі үшін алғыс айту, күн тәртібінің келесі мәселесіне көшу;
- сөз сөйлеудің уақытын шектеу, сөз сөйлеушінің сөзін бөлу, ұсынысты қабыл алмау, алтернативті ұсыныс жасау;
- сөз сөйлеудің қажеттілігін нығарлап айту, репликаға қарсы сөз айту, егжей-тегжейін анықтау, дәлелдерді дамыту;
- әңгіме тақырыбын өзгерту;
- қолайлы, жайлы атмосфера жасау, пікірталасқа қатысушыларды келісімге келтіру;
- сипатталатын тәжірибеде ұқсастықтар мен айырмашылықтарды салыстыру;
- сыни пікір айту;
- ақтау, айыптау, кінәлау;
- рухтандыру, қолдау көрсету;
- қорғау;
- келісімді, қарсылықты жасырын түрде білдіру;
- жеке пікірін білдіру;
- сенімділікті, мүмкіндікті/мүмкін еместікті білдіру;

- дау-дамайға араласу;
- бастамашылықты өзінде қалдыру немесе серіктесіне беру;
- алғысөзді және қорытынды сөзді рәсімдеу;
- назар аударту;
- жауаптан қашқақтау;
- әңгіменің тақырыбын өзгерту;
- әңгімені жалғастыруды орындатпай қоймау;
- сөз адресатының әлеуметтік жағдайын ескере отырып, әр түрлі сүйеніштерді қолдану арқылы немесе қолданбай, берілген тақырып, мәселе, жағдаят бойынша ойын дәлелдеу;
- саяси оқиғаға түсініктеме беру;
- екі елдің мемлекеттік құрылымын түсіндіру;
- сөйлейтін сөздің негізгі ойын қысқаша баяндау;
- оқыған, естіген, көргендері бойынша тұжырымдар мен қорытындылар жасау;

таңдап алынған мамандықтың елдің әлеуметтік-экономикалық, саяси, мәдени дамуындағы рөлі туралы, оның болашақтағы дамуы туралы әңгімелеу;

өзінің жеке ұстанымын білдіру мақсатында қорыту, талдау, дәлелдеу, түсініктеме беру арқылы тақырып, мақал, мәселе бойынша ой-пікір білдіру тәсілімен монолог түрінде сөйлеу;

сөйлеушінің айтылымдарын немесе сөйлеген сөзін нақты өлшемдер бойынша талдау;

мазмұны және кейіпкерлері бағалауыш сипаттағы мәтінге интерпретация жасау;

әңгіменің, пікірсайыстың, пікірталастың нәтижелерін қысқаша баяндау және бағалау;

ұсыныстар, кеңестер беру;

сөз адресатын, қарым-қатынас жағдаятын ескере отырып, берілген тапсырмаларға сәйкес оқыған немесе тыңдаған мәтін бойынша сөйлесімдерді қайта құру;

сөз адресатына және коммуникативтік ниетке сай тілдік құралдарды қолдану;

сәлемдесу сөзін, жолдау сөз айту;

басқалардың айтқан сөздерінің дұрыстығын/бұрыстығын негіздеу;

ықтимал адресатқа байланысты әр алуан тілдік құралдарды қолданып, әр түрлі мәтіндер жазу;

баяндама мәтінін жазу;

әріптесті әуежайда күтіп алу туралы факс арқылы хабардар ету;

шетелдік әріптестерге шақыру хатын құрастыру, кәсіби-бағдарлы конференцияларға, симпозиумдарға қатысуға шақыртуды қабыл алу;

тыңдаған немесе оқыған мәтіндердің мазмұнын жазбаша түрде қысқаша баяндау;

пайымдау сипатты эссе жазу;

сауалнаманың сұрақтарын құрастыру.

4.5.4. Жоғары базалық стандарттық деңгейде біліктіліктердің қалыптасқандығын бағалау өлшемдері:

1. Коммуникативтік ойды жүзеге асыру;
2. Логика-құрылымдық тұтастық;
3. Сөйлеудің пәндік мазмұнын игеру;
4. Сол тілде сөйлеушінің лингвомәдени нормаларына сәйкестік;
5. Сөйлеудің лингвистикалық дұрыстығы; метатілді білу.

Бағалау деңгейлері: үйлесімді, жоғары, орташа, төмен.

Баға деңгейлері өлшемдерінің мазмұны:

Үйлесімді деңгей:

берілген деңгейде мәтін авторларының, серіктестің коммуникативтік ниеттерін толық түсіну;

оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына сәйкестігін ескере отырып, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды орынды қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниетін барабар түрде жеткізу қабілеті;

коммуникативтік ниетке сәйкес келетін логикалық құрылымды сөйлеу түрі мен коммуникацияның/сөйлеу формасы мен түрін таңдау;

коммуникативтік ниеттің максималды жеткілікті деңгейде толық баяндалуы, шынайы фактілерді, беделді адамдардың сілтемелерін берілген деңгей үшін жеткілікті дәрежеде қолдану және т.б., сөз әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан дәйектелген;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын сауатты меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 75% қатесіз айтылымдар барысында жіберген қателерді өз бетінше уақытылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық бай сөздік қоры және грамматикалық сауаттылық;

Жоғары деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды қолдана отырып, серіктестің коммуникативтік ниеттерін жеткілікті толық түсінбеу;

сөйлеудің оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына жеткілікті деңгейде сәйкестігін ескергеннің өзінде, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды кей жағдайда орынды қолдана білмеу, өзінің коммуникативтік ниетін барабар түрде жеткізу қабілеті;

логикалық құрылымды коммуникативтік ниетке сөйлеу түрінің коммуникацияның/сөйлеу формасы мен түрін таңдаудың сәйкессіздігі;

берілген деңгей үшін жекелеген деректерді, көзқарастарға сілтемелерді жеткілікті дәрежеде қолданғанымен, коммуникативтік ниеттің максималды жеткілісіз деңгейде толық емес баяндалуы;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын дұрыс меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 50% қатесіз айтылымдар

барысында жіберген қателерді өз бетінше уақытылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық сөз байлығы және грамматикалық сауаттылық;

Орташа деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды үнемі қолдана отырып, серіктестің коммуникативтік ниеттерін тек жалпы түрде ғана түсіну;

қарапайым құрылымдарды және лексикалық бірліктердің айтарлықтай шектеулі мөлшерін қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниетін жеткілікті дәрежеде үйлесімді жеткізу;

сөйлеу формасы мен түрі коммуникативтік ойға үнемі сәйкес келе бермейді;

жекелеген деректерді қолданып, жоғары дәрежедегі дәлелді коммуникативтік ниетті толық емес баяндау;

коммуникативтік актінің құрудың стратегиясы мен тактикасын жеткіліксіз дәрежеде меңгеру;

25 % қатесіз айтылымдар барысында сөйлеуде тілдік құралдарды жеткіліксіз дәрежеде қолдану; сөзді екпінінің және лексика-грамматикалық тілдік қолданыстың дұрыс дәрежеде еместігі;

Төмен деңгей:

Талап етілетін деңгейде пікірталасқа қатысуға қабілетсіздік. Сөйлеу әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан жеткіліксіз.

4.6. Жоғары базалық стандарттық деңгей – (C1 LSP деңгейіне сәйкес)

4.6.1. Жоғары базалық стандартты деңгейде қалыптасатын біліктіліктер құрамы лингво-мәдени, әлеуметтік-мәдени, кәсіби-бағдарлы, кәсіби-мамандандырушы біліктіліктер болып табылады.

4.6.2. Жоғары базалық стандартты деңгейде жиі қолданылатын сөйлеу формалары мен коммуникация түрлері : еркін әңгіме, полемика, пікірталас болып табылады.

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері: сын пікір, баяндама, хабарлама, ой-пікір.

Композициялық айтылымдардың түрлері: бағалау, интерпретация, шолу, түсіндірме, қысқаша мазмұн, полемика – аргументация және олардың байланысы.

Жазбаша сөз туындыларының түрлері: сын пікір, баяндама, қоғамдық-саяси, педагогикалық және елтану тақырыптарына эссе, сонымен қатар нақылдардың, максималардың, мақалдардың, нақыл сөздердің көмегімен эссе жазу.

4.6.3. **Жоғары базалық стандарттық деңгей дескрипторлары** төмендегілер болып табылады:

сөйлеу және коммуникация жүйесінде төмендегі коммуникативтік актілерді жүзеге асыруға дайындық пен қабілеттілік:

полилог түріндегі қарым-қатынастың әр алуан формаларына қатысу,

олардың коннотативтік мағыналарын ескере отырып, идиомалық тіркестерді, фразеологизмдерді қолдану, сөйлесімнің түрін өзгертудің әр түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мағынаның ең нәзік реңктерін бере білу;

қарым-қатынастың жеке тұлғалық, қоғамдық және кәсіби салаларында ешқандай тілдік шектеуді сезбестен, әңгіме жүргізу;

тілдік құралдарды қолдануда қиындықтар туындаған жағдайда өз ойын тез арада перефраз арқылы жеткізу.

коммуникацияның ауызша және жазбаша формалары саласында студенттер төмендегі дайындық пен қабілеттіліктерді көрсетеді:

көтерілген мәселелердің өзектілігін, көкейкестілігін анықтау; олардың жаңалығын, танымдық және тәрбиелік мәнін айқындау;

даулы мәселелерді, қарама-қайшылықтарды өз бетінше анықтау;

пікірталас барысын жоспарлау;

әңгімелесушілердің коммуникативтік белсенділіктерін ынталандыру тәсілдерін таңдау;

олардың жауаптарына (пікір айтушылардың қарсы дәлелдеріне) болжам жасау;

топтық өзара әрекеттерді басқару; пікірталас барысын реттеу;

әңгіме тақырыбын епті түрде өзгерту, ымыраға келтіру;

көзін жеткізу, дәлелдеу, қарым-қатынастағы серіктестерінде өзінің ұстанымына жағымды қатынас туғызу;

жеке әрекетке ұйытқы болу;

мәселені тұжырымдап айту және дәлелдеу;

өз көзқарасын қорғау;

толық дәлелдемелерге, қайнаркөздерге, беделділерге және т.б. сүйене отырып дәлелдеу;

ұсыныстар, тамаша идеялар ұсыну;

оқиғаларға, құбылыстарға, заттарға жан-жақты баға беру;

полемиканың қорытындыларын қысқаша баяндау, оларға баға беру;

таң қалуды, үмітті білдіру;

идиомалық тіркестерді кеңінен қолдана отырып, ресми/бейресми қарым-қатынас, сөйлеу мәдениеті нормаларын сақтау;

олардың болашақ кәсіби қызметтерімен байланысты мәселелер бойынша баяндамалар, хабарламалар жасау;

таңдап алған мамандық саласындағы ең өзекті мәселелер бойынша толық дәлелдемелер ұсыну және беру;

таңдап алған кәсіби қызмет саласының дамуындағы заманауи инновациялық технологиялардың рөлі туралы ойын білдіру;

жалпы мәдени тақырыптармен және кәсіби қызметпен байланысты әр түрлі деректерге түсініктеме беру;

болашақ кәсіби қызметпен байланысты мәселелер және жалпы мәдени тақырыптар бойынша әңгімеде немесе пікірталаста өз көзқарасын толық, айқын және дәлелді түрде түсіндіріп дәйектеу;

оқыған, көрген және естігендерін қорыту, нақтылау, талдау, дәлелдеу, түсіндіру арқылы адамгершілік, эстетикалық, тәрбиелік маңыздылығы туралы тұжырым жасау;

нақты және анық құрылымы бар күрделі хаттар, баяндамалар, мақалалар және эссе жазу;

негізгі ойларды (пікірлерді) қысқа да нұсқа түрде баяндау, оларды жүйелендіру, қорытып түйіндеу, мәтін бөлімдерінің арасындағы мағыналық қатынастарды анықтап орнату және т.б.;

нақты білім саласынан алынған белгілі мәліметтердің, материалдардың барлығы туралы өте қысқа, айқын хабарлама жасау және оны тұтасымен бағалау (аннотация жазу барысында);

тақырыппен, мәтінмен, мақалмен, нақыл сөзбен байланысты деректерді, құбылыстарды, мәселелерді өзінің түсінуін, сезімдерін шығармашылық тұрғыдан зерделеу және дәлелдер келтіре отырып, пікірін білдіріп және бағалап, жазбаша түрде жеткізу (эссе жазу барысында);

әдістемелік және педагогикалық мақалаларға, сонымен қатар әдеби туындылар мен публицистикалық материалдарға сыни талдауды жүзеге асыру (пікір, сын пікір жазу барысында);

жиналыстың, мәжілістің күн тәртібін құрастыру.

4.6.4. Жоғары базалық стандартты деңгейде біліктіліктердің қалыптасуын бағалау өлшемдері:

1. Коммуникативтік ойды жүзеге асыру;
2. Логика-құрылымдық тұтастық;
3. Сөйлеудің пәндік мазмұнын игеру;
4. Сол тілде сөйлеушінің лингвомәдени нормаларына сәйкестік;
5. Сөйлеудің лингвистикалық дұрыстығы; метатілді білу.

Бағалау деңгейлері: үйлесімді, жоғары, орташа, төмен.

База деңгейлері өлшемдерінің мазмұны:

Үйлесімді деңгей:

берілген деңгейде мәтін авторларының, серіктестің коммуникативтік ниеттерін толық түсіну;

оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына сәйкестігін ескере отырып, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды орынды қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниетін барабар түрде жеткізу қабілеті;

логикалық құрылымды коммуникативтік ниетке сәйкес сөйлеу түрімен бірге коммуникацияның/сөйлеу формасы мен түрін таңдау;

коммуникативтік ниеттің максималды жеткілікті деңгейде толық баяндалуы, шынайы фактілерді, беделді көзқарастарға сілтемелерді берілген деңгей үшін жеткілікті дәрежеде қолдану және т.б., сөз әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан дәйектелген;

коммуникативтік актіні құрудың стратегиясы мен тактикасын сауатты меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 75% қатесіз айтылымдар

барысында жіберген қателерді өз бетінше уақытылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық сөз байлығы және грамматикалық сауаттылық;

Жоғары деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды қолдана отырып, серіктестің коммуникативтік ниетін толық түсінбеу;

оқып жатқан тілдің әлеуметтік мәдени нормаларына сәйкестігін ескергеннің өзінде, тілдік құралдарды дұрыс таңдау және оларды кей жағдайда орынсыз қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниетін барабар түрде жеткізе алмау;

сөйлеудің коммуникация/сөйлеу формасы мен түрін логикалық құрылымды коммуникативтік ниетке сәйкес таңдау;

берілген деңгей үшін жекелеген деректерді, сілтемелерді жеткілікті дәрежеде қолданғанымен, коммуникативтік ниетті максималды жеткіліксіз деңгейде толық емес баяндалуы;

коммуникативтік актінің құрудың стратегиясы мен тактикасын дұрыс меңгеру;

сөйлеуде тілдік құралдарды сауатты қолдану, 50% қатесіз айтылымдар барысында жіберген қателерді өз бетінше уақытылы түзету қабілеті; сөзді дұрыс екпінмен айту, деңгейдің сөйлеу тақырыбы шеңберіндегі лексикалық бай сөздік қоры және грамматикалық сауаттылық;

Орташа деңгей:

анықтау үшін қарсы сұрақтарды үнемі қолдана отырып, серіктестің коммуникативтік ниетін тек жалпы түрде ғана түсіну;

қарапайым құрылымдарды және лексикалық бірліктердің айтарлықтай шектеулі мөлшерін қолдану арқылы өзінің коммуникативтік ниетін жеткілікті дәрежеде барабар жеткізу;

сөйлеу формасы мен түрі коммуникативтік ойға үнемі сәйкес келе бермейді;

жекелеген деректерді қолданып, жоғары емес дәрежеде дәлелдер арқылы коммуникативтік ниетті толық емес баяндау;

коммуникативтік актінің құрудың стратегиясы мен тактикасын жеткіліксіз дәрежеде меңгеру;

25 % қатесіз айтылымдар барысында сөйлеуде тілдік құралдарды жеткіліксіз дәрежеде қолдану; сөзді екпіні және лексика-грамматикалық тілдік құралдарды жеткілікті дәрежеде қолдана алмау;

Төмен деңгей:

Талап етілетін деңгейде пікірталасқа қатысуға қабілетсіздік. Сөйлеу әрекеті коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан жеткіліксіз.

Сонымен, В1 базалық жеткілікті деңгейдің дискрипторлары төмендегідей: **тіл жүйесін** және **мәдениаралық-коммуникативтік** және **оқу-кәсіби әрекеттерінің** тәсілдерін меңгеру, төмендегідей коммуникативтік актілерді жүзеге асыруға дайындығы мен қабілеттілігі:

1. қарым-қатынастың күнделікті және оқу-кәсіби тақырыптарына арналған қарапайым ақпараттық хабарламаларды қабылдай алу және түсіну;

- анық нормативті дауыс ырғағымен айтылған өтілген тақырып бойынша әңгімені түсіну;
- сөйлесушінің өзіне қаратып айтылған сөзін қадағалау;
- анық нормативті дауыс ырғағымен жазылған радио және телебағдарлама ақпаратын түсіну;
- радиодан берілген жаңалықтардың негізгі ережелерін және жай қарқынмен жазылған таныс тақырыптарға арналған қарапайым мәтіндерді, өзін қызықтыратын (сұхбат, шағын лекциялар, репортаждар) тақырыптары бойынша телевизиялық бағдарламалардың көпшілігін түсіну;

2. өтілген сөйлеу тақырыптары мен тіл аясы шеңберінде қарым-қатынас жасай алады:

- әңгімелесушіге мәлімет беру, ақпарат беру; өзін -өзі таныстыру, ақпарат сұрау, сауалнама жүргізу, қайта сұрау, кеңес беру, ұсыныс жасау, сендіру, дәлелдеу, күдіктену, бағалауыш пайымдар көмегімен сипаттау;
- әңгімені қолдау немесе талқылауға қатысу (нақты жағдайда еш дайындықсыз таныс тақырыпта әңгімеге қатысу, әңгіме барысын қадағалау, өзіне қаратып анық айтылған сөзді түсіну, керек болған жағдайда қайта сұрау, өз эмоциясын (өкінішті, мұңды, қызығушылықты , немқұрайдылықты білдіру) және оларға жауап беру;
- оқу тақырыптары бойынша өз тәжірибесі мен бағалау жүйесіне сүйене отырып және талқылай отырып өз көзқарасын білдіру;
- қарым-қатынастың қоғамдық-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени және оқу-кәсіптік салалары бойынша бірізді пайымдау түрінде жағдаяттар мен оқиғаларды өз тәжірибесіне сүйене отырып сипаттау;
- оқығаны, көргені және тыңдағаны туралы қысқаша айтып беру, соған байланысты өз көзқарасын дәлелді түрде жеткізу;
- берілген тақырып бойынша алдын ала дайындалған күрделі емес баяндама жасау;

3. электронды және жазба мәтіндерден ақпарат алу, оларды өтілген тақырып аясы шеңберінде қарым-қатынаста қолдана алу;

- күнделікті (хаттар, брошюралар, қысқа ресми құжаттар) материалдардан қажетті ақпараттарлы табу және түсіну;
- егжей-тегжейсіз мәтін тақырыбы бойынша өз ойын сабақтау;
- қызығатын тақырыбы бойынша деректі ақпараты бар қарапайым мәтіндерді оқу және түсіну;
- оңай тілмен баяндалған (қауіпсіздік ережелері) техникалық ережелерді түсіну;
- буклеттерден, каталогтардан, проспектерден, дастархан мәзірі, кестелерден қажетті ақпараттарды алу , оқу және оларды басшылыққа алу немесе қолдана білу.

4. өтілген тақырыптар мен тақырыпшалар шеңберінде қарапайым мәтіндер, жеке хаттар, түйіндеме , CV жазу;

- өтілген тақырыптар мен тақырыпшалар шеңберінде таныс заттарды/нысандарды немесе шынайы оқиғаларды сипаттау; қызығатын

тақырыбы бойынша шағын оңай эсселер жазу; мазмұны мен түрі жағынан күрдел емес деректі ақпараты бар, күнделікті сипаттағы шағын баяндамалар жазу;

- түйіндеме жаза білу, іскерлік хат жазысу.

В2 базалық стандартты деңгейдің дискрипторлары төмендегідей:
тіл жүйесін және коммуникацияны меңгеру, төмендегідей коммуникативтік актілерді коммуникацияның ауызша және жазбаша формаларында жүзеге асыруға дайындығы мен қабілеттілігі ретінде:

1. өтілген сөйлеу тақырыптары шеңберінде қабылданған ақпараттарды барабар түсіну;

- әлеуметтік және оқу-кәсіби саласына қатысты лекциялардың, әңгімелердің, баяндамалардың және басқа тақырыптық және лингвистикалық күрделі сөздердің негізгі ережелерін түсіну;

- қалыпты жылдамдықта айтылған нақты тақырыптарға арналған хабарландырулар мен хабарламаларды түсіну;

- айтушының көзқарасын, оның бір нәрсеге қатысын анықтау, сөйленген сөздегі ақпаратты айқындау;

- кәсіби тақырыптағы бағдарламалар мен теле бағдарламалар жаңалықтарының негізгі деректері мен мәліметтерін түсіну.

2. өтілген тақырыптар мен салалар шеңберінде тез қарқынды екеуара және жеке қатынасты жүзеге асыру;

- өтілген тақырыптар мен тақырыпшалар шеңберінде еш дайындықсыз, грамматикалық қате жібермей, стилдік қателері жоқ қарым-қатынас жүргізу;

- сұхбатты еш дайындықсыз әрі жылдам жүргізу (іске жеке қызығушылығын нақтылап көрсету, қажетті дәлелдердің көмегімен өз көзқарасын түсіндіру және нақтылау, әңгімеде өз эмоциясын (аяныш, өкініш, разылық/наразылық, қуаныш, реніш, күдік, түңілу, ыза,) білдіру; әңгімелесушінің сөзін айқындау, нақтылау, толықтыру, даулы тезисін, болжамын ұсыну, түсіндіру, хабардар екенін білдіру, серіктесін іске ынталандыру және қолдау, көмегін ұсыну және оған жауап беру, түсінбегенін білдіру, айтқанын қайталауын сұрау, әңгіме тақырыбын ауыстыру, өз пікірін дәлелдеу, әртүрлі көзқарастарды қарсы қою, қорытынды жасау, сөйлесуді аяқтау;

- жеткілікті дәрежедегі толық пайымдаулар мен мысалдар арқылы өз көзқарасын дамыту және нығайту;

- ұсыныстың кемшілігі мен артықшылықтарын ескере отырып, өзекті мәселе бойынша өз көзқарасын түсіндіру;

- әртүрлі нұсқалардың кемшілігі мен артықшылықтары туралы айта келе, қандай да бір көзқарасты жақтайтынын не жақтамайтынын білдіре отырып айқын, логикалық құрылымды баяндама жасау.

3. өтілген сөйлеу тақырыптары мен колданыс аясы шеңберінде мәтін оқыған кезде ақпараттың қажетті көлемін алу;

4. тақырыптың бағдарламалық аясы бойынша хабарламалар мен мақала мазмұнын түсіну және оның өзектілігін анықтау;

5. қажетті анықтамалық (сирек кездесетін идиоматикалық тіркестер қиындық туғызуы мүмкін) материалдарды пайдалана отырып, мәтінді өздігінен оқу және түсіну;

- прагматикалық сипаттағы (жарнама, проспектілер, бағдарламалар, анықтама қағаздары, кітапшалар...) материалдардан қажетті ақпараттар алу;

6. іскерлік хат-хабарларды оқу және еш қиындықсыз негізгі мағынасын түсіну, алынған ақпаратты сыни електен өткізу, деректер мен оқиғаларды бағалау.

7. (мәтін, сурет және бейнефильм) бойынша оқыған, тыңдаған және көрген деректер мен оқиғаларды жазбаша түрде жүйелі баяндау, сондай-ақ өтілген тақырыптар шеңберінде сипатталған деректер мен оқиғалардың кейіпкерлерінің істеріне қатысты өз пікірін білдіру;

- жазудың (ресми хат, эссе, баяндама және басқалар) нормативті талаптарына сәйкес коммуникативтік ниет білдіру;

5. Оқу формасы

Оқу формасы төмендегілерді қамтиды:

оқытушының басқаруымен жүргізілетін студенттердің аудиториялық топтық сабақтары;

аудиториялық топтық сабақтар кезінде тексерілетін, оқытушының берген тапсырмасы бойынша орындалатын студенттердің міндетті өздік жұмысы (СМӨЖ);

консультация кезінде тексерілетін, оқытушының басқаруымен жекелеген студенттер орындайтын жеке өздік жұмыс (СЖӨЖ);

оқытушының басқаруымен жүргізілетін студенттердің сабақтан тыс жұмысы, бұл жұмыс түрі студенттердің қалаулары бойынша, студенттердің қызығушылықтарына сәйкес әр түрлі (клубтар, көркем өнерпаздар, сайыстар, олимпиадалар және т.б.) формада өткізіледі

6. Тілдік біліктіліктерді бағалаудың өлшемдік-көрсеткіштік шкаласы

Міндетті минимум шеңберінде алған білім деңгейі және жоғары оқу орыны ұсынатын оқу жүктемесі көлемі балдық-рейтингтік жүйе (БРЖ) бойынша әртүрлі бақылау жүйесімен қамтамасыз етіледі.

Білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бақылауды және ЖБП циклінің «Шетел тілі» пәні бойынша олардың білімін бағалау әр академиялық кезеңнің соңында және оқу жылының аяғында арнайы бөлімде («Офис тіркеушісі») арқылы жүзеге асырылады және бұл оқытудың қорытынды нәтижесіне бағытталуы тиіс. Бақылау шаралары аралық бақылау, аралық аттестаттау (сынақ-емтихан сессиялары) кезеңдерін, 2/3 курстан кейін аралық мемлекеттік аттестаттау және қорытынды аттестаттау кезеңдерін қамтуы қажет.

Білімді меңгерудің қандай да бір деңгейіне жеткендігін бағалау өлшемдері:

1. коммуникативтік ойды жүзеге асыру
2. логикалық-құрылымдық тұтастық

3. сөйлеудің пәндік мазмұнын меңгеру
4. тіл өкілдерінің лингвомәдени нормаларына сәйкестік
5. сөйлеудің лингвистикалық дұрыстығы, метатілді игеру.

Қол жеткізілген деңгейді өлшемдік бағалау (№1 кестені қараңыз) төмендегідей жүзеге асырылады:

деңгейлердің төрт балдық шкаласымен:

үйлесімді, дәстүрлі жүйе бойынша бағалау – «өте жақсы» деген бағаға сәйкес келеді;

жоғары, дәстүрлі «жақсы» деген бағаға сәйкес келеді;

орташа, дәстүрлі «қанағаттанарлық» деген бағаға сәйкес келеді;

төмен, дәстүрлі «қанағаттанарлықсыз» деген бағаға сәйкес келеді;

оқытудың кредиттік технологиясында қабылданған А-дан F-қа дейінгі әріптік жүйе бойынша бағалау 0-ден 100%-ға дейінгі пайыздық мөлшерге сәйкес келеді.

№1 Кесте

Әріптік жүйе бойынша бағалау	%-дық мөлшері	Баға (Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау)
A	95-100	Үйлесімді (Өте жақсы)
A-	90-94	
B+	85-89	Жоғары (Жақсы)
B	80-84	
B-	75-79	
C+	70-74	Орташа (Қанағаттанарлық)
C	65-69	
C-	60-64	
D+	55-59	
D	50-54	
F	0-49	Төмен (Қанағаттанарлықсыз)

В1 ДЕҢГЕЙІ ТІЛДІК ҚҰРАЛДАРЫН МЕҢГЕРУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

Мәдениаралық коммуникативтік қатынастағы тіл жүйесі мен пайдалану тәсілдерін меңгеру.

Фонетикалық материал:

- жаңа тілдік материалға қатысты есту-айту дағдыларын әрі қарай жетілдіру .

Лексикалық материал:

- кең ауқымды мамандандыруды бейнелейтін жиі қолданылатын

лексиканы бекіту;

- 800-1000 лексикалық бірліктерді меңгеру арқылы сөздік қорды кеңейту;
- сөздердің тіркесуі: еркін сөз тіркестері, морфологиялық-синтаксистік және лексикалық-фразеологиялық байланысқан сөз тіркестері;
- фразеологиялық және комбинаторлық сөздіктермен танысу.

Грамматикалық материал:

- I'm / Are you ...?
- my / your
- he's / she's, his / her
- it's ... , Write / Don't write
- we're / you're / they're
- yes, please / No, thanks
- a / an, this / these + hours
- the, that / those
- Present simple : I / you / we / They
- a / an + jobs
- How much ...? Can I have ...?
- Present simple: he /she / it
- Do / does ...? What ...? / Where ...?
- Can / can't
- It's + time
- Would you like ...?
- (not) very / quite + adjectives
- Possessives its / our / their
- Have you got ...? Some / any
- Like / love / hate + (verb) – ing
- Could I have ...?
- No article, After that / then
- Always / usually etc.
- Once / twice / every, in / on / at + time
- I'd like ...
- Me / him, etc Why? Because ...
- There is / are, some / any
- Past simple: was / were
- There was / were ...
- What time ...?
- Past simple: go / have
- Past simple: regular / irregular
- Was born (in / on / at)
- Past simple: pronunciation
- Could you tell me the way to ...?
- Present continuous: I'm listening

- Present simple or continuous?
- Future plans: (se) going to ...
- Could I speak to...?
- Comparative adjectives + than
- Predictions: (be) going to ...
- Adverbs: slowly / quickly, etc.
- Countable / uncountable nouns
- It's / They're too (big)

Revision: Past simple

Revision: All tenses

Revision:

Preview Present perfect: Have you ever...?

Revision: Tenses, questions

- What's the weather like? It's ...?
- Revision present / past, adverbs of frequency
- Revision Present simple (routines), expressions of frequency
- What was (the food) like?

Revision past simple (regular / irregular)

- Present perfect, past participles
- (Checking in, arriving, losing your luggage)
 - Have you ever ...? Present perfect or past simple?
 - Have to / don't have to (obligation)
 - Can / can't (permission), you ...
- Relative pronouns
- (Changing money, getting a train / taxi)
 - Possessive pronouns
 - Present continuous (future), invitations: Would you like to ...?
 - How long does it take? It takes ..., prepositions of movement
 - Past continuous or past simple?
- (Checking in a hotel, calling Reception)
 - as ... as ..., comparative adverbs, revision comparative adjectives
 - first conditional
 - something / anything / nothing etc
 - superlative adjectives, article the
- (Checking in a hotel, calling reception)
 - Present perfect + for / since, revision How long ...?
 - Verb + to + infinitive, would you like to or like + ing?
 - So / because, had to / didn't have to
 - Questions with / without auxiliaries
 - Verb + ing (= gerund), gerund or infinitive?
 - Look ou look like?
 - A lot of / much etc. Revision countability
 - Too much (many, not) enough

- Present perfect + yet / already / just
- Why ...? To + Verb / For + Noun
- Should / shouldn't (advice / opinion)
- Phrasal verbs + object
- Echo questions. So / Neither do I.
- Uses of will / won't, future forms
- Present passive
- Past passive + by

Revision: All tenses

Preview: Second conditional

- question formation
- present perfect or past simple

Reflexive pronouns (himself etc.), each other

- Present perfect continuous or simple yet, just, already
- both, neither, either
- Present simple, or continuous
- Adverbs of frequency: usually etc. How often? Once a week, etc.
- Quantifiers: a few, a little etc.
- Gerund or to + inf.
- Question tags / short answers
- Used to + infinitive not ... any more / any longer
- Make, let, allow to + inf.
- Definite article: the
- Can / could / be able to
- Future forms: will / going to, present continuous might / may + inf
- When / as soon as, etc.
- First conditional
- Second conditional
- Modals of obligation: must, have to, should
- Past perfect simple
- Defining and non-defining relative clauses
- Indirect questions
- The passive voice
- Comparatives and superlatives as ... as
- Narrative tenses: past simple, past continuous, past perfect
- Modals verb: might / could, must, can't
- Connectors: although, however ...
- Reported speech: statements and questions
- Reported speech: imperative and requests, in case
- Third conditional

Hemic mli

- Aussagesatz · Wort – und Satzfrage · Imperativ „Sie“ Konjugation Präsens

- Artikel · Negation · Possessivartikel
- Akkusativ · Verben mit Vokalwechsel · Modalverb „möchten“
- Trennbare Verben · Modalverben „Können“, „müssen“, „dürfen“ · Uhrzeit
- Demonstrativ pronomen. Indefinipronomen. Ortsangaben
- Possessiv artikel. Modalverb „sollen“. Imperativ 2.
- Person Singular und Plural. Perfekt: Struktur und Beispiele
- Perfekt: alle Verben. Richtungsangaben. Personalpronomen im Akkusativ
- Wechselpräpositionen
- Dativ. Komparativ und Superlativ (prädikativ).
- Demonstrativpronomen im Akkusativ
- Genitiv
- Artikel + Adjektiv + Nomen. Artikelwörter „dieser“, „mancher“, „jeder“ / „alle“
- Präteritum der Modalverben. Nebensatz. Datum
- Reflexive Verben mit Präpositionalergänzung. Fragewörter und Pronomen „wofür?“, „dafür“. Konjunktiv II
- Steigerung und Vergleich · Passiv
- Infinitivsatz: Infinitiv mit „zu“ · Nebensatz mit „dass“.
- Präteritum.
- Konstruktion mit „es“ · Relativpronomen.
- Nebensatz: Relativsatz
- „lassen“. „zum“ + Infinitiv · Indirekter Fragesatz · Infinitiv mit „um zu“.
- Nebensatz mit „damit“
- Präpositionen „außer“ und „wegen“. Ausdrücke mit Präpositionen
- Reflexive Verben · Unbetonte Akkusativ – und Dativergänzungen.
- Pezipronomen
- Diese Lektion hat keinen spezifischen grammatikallschen Schwerpunkt.

Француз тілі

- présent du verbe être et des verbes réguliers en -er
- masculin / féminin
- complément déterminatif
- articles définis et indéfinis
- articles contractés avec de
- pluriel en -s
- interrogation avec est-ce que
- négation
- présent des verbes aller, venir, faire
- interrogation (qui, que, quand, où)
- les pronoms toniques (moi, toi etc.)
- le passé composé
- situation dans le temps (heure-moment de la journée)
- les adjectifs démonstratifs
- les adjectifs possessifs

- la situation dans l'espace
- formes et sens de la conjugaison pronominale
- enchaînement des idées (opposition, cause, conséquence, but)
- passé composé et imparfait
- articles partitifs
- mots exprimant la quantité
- durée et succession
- structures de caractérisation
- présent progressif - future proche – passé récent
- fréquence et continuité
- les pronoms compléments d'objet direct
- les pronoms compléments d'objet indirect
- le futur
- la restriction
- les pronoms en et y
- appréciation de l'importance et de la quantité (assez-trop)
- le discours rapporté
- faire + verbe à l'infinitif
- comparatifs et superlatifs
- le subjonctif présent
- les propositions subordonnées relatives

В2 ДЕҢГЕЙІ ТІЛДІК ҚҰРАЛДАРЫН МЕҢГЕРУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

Фонетикалық материал:

Фонетикалық құбылыстар: палатализация, ассимиляция, латерал дыбыс, мұрын жолды дыбыс, дыбыстың жоғалуы, редукция.

Лексикалық материал:

Сөйлеу стилінің бейтарап, сондай-ақ күнделікті-ауызекі және публицистикалық түрінде өте жиі қолданылатын, сөздермен көп тіркесе алатын 1200 лексикалық бірлік. Көрсетілген қолданыс аясы мен сөйлеу тақырыптары шеңберінде тілдік әрекеттің барлық түрлерінде қолданылатын баламасыз және аялық лексикаға ерекше көңіл бөлінеді.

Грамматикалық материал:

- Past Time: Past simple, Past continuous, Past perfect, *used to*, *would*, participle clauses;
- Present perfect: Present perfect simple and continuous, Past simple
- Future time: *will*, *going to*, Future continuous, Future perfect, future time clauses, Present continuous, Present simple;
- Present time: Present simple, Present continuous;
- Indirect speech: with and without tense changes, reference words, questions, commands and requests, reporting verbs, paraphrase;

- Conditionals: Real situations (Conditional 1) with *if, can, unless, provided, as long as*, Imperative, *should*; Unreal situations (Conditional 2) with *if, were, might, could, were to*; Unreal situations (Conditional 3) with *if, might*, mixed conditions, other *if* sentences;
 - Hypothetical and unreal tenses: wishes about present and past, wishes about the future with *could, have to, would, if only, it's time, I'd rather, suppose, imagine*;
 - Passive voice: transitive and intransitive verbs, uses, reporting verbs, *have/get something done*, verbs and prepositions, translation, *make*, agent;
 - Relative clauses: subject and object clauses, combining sentences, defining and non-defining clauses, omitting the relative pronoun, *which, who, that, whose, whom*;
 - Prepositions: movement, position and place, problems of use, prepositions which are also adverbs, prepositions with more than one word, prepositional phrases;
 - Expressing purpose, result and contrast: *so that*, infinitive of purpose, *in order to, so as to, for, so and such, so much/many/few/little, too + adjective + to, not + adjective + enough, although, though, even though, while, whereas, however, nevertheless, despite, in spite of*;
 - Time expressions: *nowadays, these days, in*, calendar references, *eventually, in the end, for, since, presently, once*, periods, of the day, *in those days, at that time, after, later, afterwards*, other problems;
 - Modal auxiliaries, present and future: ability, certainly, obligation, Ability: *can, be able to, could, must, can't*, Certainly and uncertainly: *may, might, could, be bound to*, Obligation: *must, have to, mustn't, don't have to, should, ought to, had better, is/are to*;
 - Modal auxiliaries, past: ability, certainly, obligation, Ability: *could, was able to*, Certainly and uncertainly: *must have, can't have, may have, might have, could have, was/were to have*, Obligation: *had to, should have, ought to have, needn't have, didn't need to*, Pronunciation and writing, indirect speech;
 - Language functions 1: Asking for and giving advice, agreeing and disagreeing, apologising, complaining, ending a conversation, asking for and giving directions, greeting, asking how someone is, asking for information, introducing yourself and other people, inviting, accepting and declining invitations, offering something, offering to do something;
 - Language functions 2: Things to say on special occasions or at special moments, asking for and giving an opinion, pausing to think, asking for permission, expressing preferences, promising, reassuring, recommending, refusing to do something, making and responding to a request, suggesting, thanking;
 - Countables and uncountables. Problems with plurals: Countable and uncountable, changes of meaning, plural forms with singular verb, no singular form, groups of people;
 - Articles: zero article, definite article, indefinite article;
 - *All, no, each, every, either, neither, none*;
 - Making comparisons: forming comparative adjectives, *more and less*,

- irregular forms, comparative of adverbs, making comparisons, comparative clauses;
- Phrasal verbs 1: verbs with three parts; verbs with two parts: transitive and inseparable;
 - Phrasal verbs 2: verbs with two parts: transitive and separable; verbs with two parts: intransitive;
 - Verbs followed by infinitive or gerund and *that* clause: verbs followed by: gerund or noun: gerund, *that*-clause or noun; infinitive with *to* or gerund with and without change of meaning; infinitive with *to* or gerund or *that*-clause with change of meaning; infinitive without *to* or gerund with change of meaning; infinitive with *to*; infinitive with *to* or a *that*-clause;
 - Prepositions following verbs and adjectives;
 - Inversion and question tags: inversion after negative adverbs, inversion for emphasis, question tags;
 - Expressing reason, text organisers: *as, since, for, on account of, owing to, due to*; Text organisers: sequencing, adding, giving opinions, giving examples, showing result, making contrasts, summing up;
 - *It* and *there, it* and adjectives, *one, someone* etc., *what, whatever*, possessives and reflexives: *it* and *there, it* and adjectives, *one, someone, everyone, everybody, everything*, ‘what’ meaning ‘the thing’, *whatever*, reflexives, possessives and parts of the body;
- Spelling and pronunciation: spelling problems, spelling and pronunciation;

Hemic mli

- Deklination der Nomen. Eigennamen, ihre Deklination.
- Komposita.
- Modalverben.
- Pluralbildung der Substantive. Artikelgebrauch.
- Deklination der Adjektive.
- Komparation der Adjektive.
- Wortfolge im einfachen und zusammengesetzten Satz. Konditionalsätze.
- Objektsätze.
- Attributsätze.
- Aktiv/Passiv. Passiv nach den Modalverben. Passivformen.
- Konjunktiv I, II, *wьrde* – Form.
- Irreale Wunschsätze.
- Gebrauch des Konjunktivs in der vorsichtigen Bitte.
- Indirekte Rede, indirekte Fragen.
- „Wie“ und „als“ in einfachen Sätzen und in den realen Komparativsätzen.
- „Als“ und „als ob“ in den irrealen Vergleichsätzen.
- Reale und irreale Konditionalsätze.
- Bedingungssätze.
- Wechselpräpositionen.
- Imperativ.

- Kausalsätze.
- Infinitiv. Infinitiv mit „zu“, ohne „zu“, mit „um ... zu“.
- Finalsätze mit „damit“.
- Partizip I, II. Ihre syntaktischen Funktionen.
- Wiederholung der Zeitformen: Perfekt, Präteritum, Plusquamperfekt, Futur I.

Француз млі

- cohérence du texte : nominalisations – pronoms personnels et indéfinis
- les temps du récit : passé composé, passé simple, imparfait, plus-que-parfait, passé antérieur
- antériorité – postériorité – simultanéité
- discours rapporté au passé
- conditionnel et subjonctif dans l’expression des souhaits, de la volonté, de l’obligation et des sentiments
- les propositions relatives
- l’interrogation
- expression du futur et de projet
- expression du but, de la condition et de la restriction
- expression de l’hypothèse
- expression de la cause
- caractérisation du nom : place de l’adjectif, complément déterminatif, propositions participes
- déroulement et durée de l’action
- expression de la conséquence
- expression de l’opposition et de la concession
- expression de la comparaison
- forme passive
- forme pronominale au sens passif
- forme impersonnelle
- caractérisation des actions par un adverbe, une construction adverbiale, un gérondif, une proposition participe
- expression de l’identité, de la ressemblance et de la différence

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

ҚР Білім туралы заңы, № 319-III, 27.07.2007, Астана қаласы.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. Бакалавриат. Негізгі қағидалар. ҚР МЖМБС 5.04.019-2008. Ресми басылым, ҚР БҒМ. Алматы. 2008

Кунанбаева С.С. Современное иноязычное образование: Методология и теории. Алматы, 2005.

Абдыгаппарова С.Б., Ахметова Г.К., Ибатуллин С.Р. и др. Основы кредитной системы обучения в Казахстане. Алматы, 2004.

Салалық қос тілді сөздіктер: орысша-ағылшынша, орысша -немісше, орысша-французша.

Ескерту: Жоғары оқу орны пәннің жұмыс бағдарламасының әдебиеттер тізімін қажетті оқулықтармен және оқу құралдарымен толықтыра алады.

Авторлар:

Құнанбаева С.С. – филология ғылымдарының докторы, ЖМ ХҒА академигі

Дүйсекова К.К. – филология ғылымдарының докторы, профессор

Чакликова А.Т. – педагогика ғылымдарының докторы

Қармысова М.К. – филология ғылымдарының кандидаты, профессор